

[Formanden]

Forslag til folketingsbeslutning om periodiske syn af motorkøretøjer m. v.
(Beslutningsforslag nr. B 79).

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af en energi- og ressourcefond samt et energi- og ressourceråd.
(Beslutningsforslag nr. B 80).

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Ole Olsen (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om afgift af mineralske olier og olieprodukter.
(Lovforslag nr. L 209).

Forslag til lov om afgift af papirmasse og varer heraf.
(Lovforslag nr. L 210).

Forslag til lov om ændring af lov om registreringsafgift af motorkøretøjer m. v.
(Lovforslag nr. L 211).

Forslag til folketingsbeslutning om vægtafgift af motorkøretøjer m. v.
(Beslutningsforslag nr. B 78).

Forslag til folketingsbeslutning om periodiske syn af motorkøretøjer m. v.
(Beslutningsforslag nr. B 79).

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af en energi- og ressourcefond samt et energi- og ressourceråd.
(Beslutningsforslag nr. B 80).

Indledningsvis vil jeg understrege SFs fundamentale enighed med finansminister Heinesen, når han udtaler, at der ikke i 1978 er behov for yderligere finanspolitiske stramninger.

Det er heller ikke tilsigtet med disse forslag. De fremsættes imidlertid nu, fordi det er SFs erfaring, at utraditionelle tanker kun vanskeligt vinder indpas i den politiske debat. Nye tanker har brug for tid – ofte alt for lang tid – før de er modne til virkeliggørelse i et samfund som vort.

Forslagene lægges derfor frem for at starte en debat om et nyt og utraditionelt element i den samlede skattepolitik, nemlig sammenhængen imellem skattepolitik og vækst- og ressourceproblematikken.

Fonden.

Verden oplever en stadig stigende rovdrift på ressourcerne. SF ser med bekymring på denne udvikling. Vi erkender, at det ikke i et kapitalistisk samfundssystem er muligt at standse denne rovdrift, idet den stadige produktionsstigning og det deraf følgende stigende forbrug af råstoffer, energi m. v. er en forudsætning for dette samfundssystems opretholdelse. Det skal imidlertid ikke afholde os fra at tage initiativer til forsøg på at begrænse ressourceforbruget ved hjælp af alternative produktionsformer, herunder også anvendelsen af alternative energikilder.

I dag foregår der rundt om i landet forskellige forsøg, ikke mindst på energiområdet. Disse forsøg og forskningen på området sker i et vist omfang koordineret fra statens side, ligesom finansieringen ofte helt eller delvis er statslig. Det nys oprettede A/S Papirgenbrug har såvel staten og kommunerne som private virksomheder som ejere. Initiativet er udmærket, men blev ikke forbavset, hvis der ikke kommer noget ud af initiativet, fordi »det ikke kan betale sig«. Sideløbende hermed sker der i den private sektor forskning og forsøg med produktudvikling. De midler, der på privat initiativ indskydes, må imidlertid påregnes at være investeringer på kort sigt, hvorimod det set ud fra et samfundssynspunkt er afgørende, at investeringerne og vurderingen af resultaterne sker ud fra ønsket om en langsigtet politik og ikke ud fra en kortsigtet privatøkonomisk rentabilitetspolitik.

Midlerne fra den energi- og ressourcefond, som SF har foreslået etableret, skal derfor bl. a. anvendes i forskningen og produktudviklingen, og fordelingen af midlerne skal ske netop ud fra de nævnte samfundsmæssige, langsigtede synspunkter. Et energi- og ressourceråd skal sikre, at midlerne sættes ind på områder, hvor det kan forudses, at der er mulighed for opnåelse af positive resultater på kort eller lang sigt. Der er tillige rige muligheder for at sætte ind på områder, hvor investeringerne tillige har positive virkninger for beskæftigelsen.

Af områder, hvor det er ønskeligt at sætte midler ind, kan nævnes foranstaltninger i forbindelse med genbrug. Fornuftige genbrugsordninger må etableres såvel på lokalt plan som på landsplan. Kommuner kan drive en del, men oparbejdning af f. eks. glas, metal, papir m. v. må ske for større områder.

[Ole Olsen]

Forskningen på energiområdet er i dag langt fremme, men på nogle områder er man stadig langt fra løsninger. Et af de vanskelige områder er opbevaringsformer for energi, f. eks. lagring af elektricitet, varme m. m. Her bør sættes midler ind.

Et væsentligt led i bestræbelserne på at spare energi udgøres af isolering. Dette område kræver næsten ubegrænsede midler, og de beløb, der i dag afsættes til formålet, er som dråber i havet. Det skal imidlertid understreges, at midlerne til isolering skal fordeles på anden måde end via skattebilletten, nemlig efter ansøgning med efterfølgende dokumentation, således at også almindelige lønmodtagere har råd til at spare på energien.

Finansiering.

Nu er én ting jo at oprette en fond, men de økonomiske midler, der skal indgå i den, skal skaffes.

Råenergiafgiften har været drøftet flere gange her i tinget. Hver gang med det resultat, at man har fremstillet et erstatningsprodukt for den. I martsforliget 1977 blev det til en afgift på elektricitet, i augustforliget samme år fandt man på en afgift på bl. a. fyringsolie. Samtidig har benzinafgiften fået en tand til. Alt sammen alene for at få overført penge fra lønmodtagerne til erhvervslivet. Der er intet som helst energipolitisk sigte i disse afgifter.

Vi vil gerne afskaffe elektricitetsafgift og olieafgift og erstatte dem med en afgift på den rå olie. Herved beskattes de færdige produkter efter deres indhold af råolie, hvilket bl. a. vil medføre incitament til ikke at anvende den råstofdye elvarme, men i stedet at anvende alm. fyringsolie, kul m. v. eller vedvarende energikilder til opvarmning. Energifgiften vil således i sig selv have positive virkninger på energiforbruget.

Den anden finansieringskilde er ny. Papir er ganske vist ikke noget nyt beskatningsobjekt, idet vi tidligere har haft en papirafgift. Det nye ligger i omfanget af afgiften og virkningen af den. Vi foreslår en afgift på papirmasse af frisk træ, hvorimod ressourcesparende papirmasser af f. eks. halm, affaldstræ og genbrugspapir skal holdes uden for afgiftsbelastningen.

Det er ikke nogen tilfældighed, at netop papir er valgt som finansieringskilde til fon-

den. Vi importerede i 1976 papirmasse og papirvarer til en værdi af 2,5 mia kr. svarende til 3 pct. af den samlede import. Produktion af papirmasse af danske råvarer er realistisk og foregår da også i dag. Vi ser det som et mål at udvide denne produktion. Vi kender imidlertid efterhånden vores erhvervsliv så godt, at vi ved, at kun en fordyrelse af råstofferne kan få det til at tænke på alternative produkter. Den pris, der betales for papir til genbrug, falder stærkt i disse år, ikke fordi oparbejdningen af det er blevet dyrere, men primært fordi de friske varer er billigere. Dette forhold gælder også på en lang række andre områder, og billedet vil først ændres den dag, da der for alvor er ressourceknaphed. Først da vil råvarepriserne stige mærkbart, og da vil det være for sent.

De øvrige forslag, SF i dag har fremsat, har intet med energi- og ressourcefonden at gøre, men alligevel en hel del med ressourceforbruget.

Vi har foreslået at ændre registreringsafgiften af motorkøretøjer til en stykafgift baseret på motorens ydelse. Forslaget betyder, at alene benzinforbruget har indflydelse på afgiftens størrelse, hvorimod værdien – herunder værdien af sikkerhedsudstyr – ikke påvirker afgiftsberegningen. I praksis vil det være således, at dyre luksusvogne også har en høj motorydelse og dermed et stort benzinforbrug. Afgiften vil derfor i praksis ramme sådanne køretøjer væsentlig hårdere end små køretøjer, som vel at mærke kan være nøjagtig lige så sikre. Se f. eks. eksempel 3 i bilag 1 til lovforslaget: det omfatter Volvo 66, som er en lille, men yderst sikker vogn. Prisen for dette køretøj vil falde med næsten 7.000 kr.

(Så er der nok nogen, der kommer med den om de usikre 2 CVere. Denne påstand kan tilbagevises. Det er køretøjer med kraftigere motor, der gør CVeren mindre sikker. En cykel er i dag livsfarlig – ikke fordi cyklen er dårlig, men alene på grund af dens omgivelser. Afgiftsændringen vil tillige betyde, at det kan betale sig at lave små, sikre køretøjer – og det gælder vel at mærke også en dansk produktion, netop fordi værdien ikke påvirker afgiftens størrelse).

Som led i de ressourcesparende foranstaltninger har SF endelig foreslået en ændring af vægtafgiften og indførelse af periodiske syn på motorkøretøjer. Forslagene tager dels sigte på at favorisere køretøjer, der

[Ole Olsen]

anvender mindre ressourcekrævende driftsmidler end benzin, dels på at bevare bilparken længst muligt. Gennem aftrapning af vægtafgiften og gennemførelse af periodiske syn bliver dette muligt.

Sluttelig skal bemærkes, at såvel etableringen af en energi- og ressourcefond som de enkelte øvrige forslag, herunder afgiftsforslagene, vil have væsentlige beskæftigelsesmæssige virkninger.

Endelig skal det pointeres, at de fremsatte forslag skal ses under ét. SF er indstillet på at forhandle forslagene; her skal blot understreges, at nye afgifter, som uvægerlig vil ramme lønmodtagerne, kun kan gennemføres med SFs medvirken under forudsætning af, at forslaget om etablering af en energi- og ressourcefond kan vedtages af tinget.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål til ministre:

1) Til ministeren for skatter og afgifter af:

Askjær Jørgensen (FP):

»Vil ministeren tage initiativ til at ændre den urimelige regel om medarbejderkørsel i firmavarevogn mellem firma og medarbejderens hjem, således at vogne på gule plader ikke uretfærdigt ansættes til samme kilometertakst i forhold til vognens vægt som personvogne?«

(Spm. nr. 488).

Skriftlig begrundelse.

Jeg henviser til mit spørgsmål nr. 436 som besvaret af ministeren for skatter og afgifter den 13. februar, hvori det fastslås, at kørsel i en varevogn, når det drejer sig om en medarbejders privatkørsel, over for skattevæsenet skal værdiansættes til samme kilometertakst, hvad enten det drejer sig om en stor personvogn (som så f. eks. vil være en ret luksuspræget personvogn for 5 personer, hvis det drejer sig om en vogn på over 1.300 kg i egenvægt), eller det drejer sig om en varevogn på gule plader, godkendt til maks. 2 personer, men med en egenvægt på over 1.300 kg.

Jeg antager, at ministeren er enig i, at det er urimeligt at værdiansætte privatkørsel i en

stor arbejdsvogn på over 1.300 kg til samme takst pr. kilometer som kørsel i en stor personvogn over 1.300 kg, og at ministeren kan se, at urimeligheden er lige så grell, når det drejer sig om biler mellem 1.100 og 1.300 kg i egenvægt. Jeg håber, at ministeren finder det absolut påkrævet hurtigt at rette skævhederne på dette område, således at kørsel i en varevogn på gule plader over 1.300 kg i egenvægt maksimalt skal ansættes til halv pris pr. kilometer i forhold til en vogn på sorte plader over 1.300 kg, og at ministeren ligeledes vil rette forholdene, hvad angår mindre varevogne.

Askjær Jørgensen (FP):

Det spørgsmål, jeg har stillet ministeren for skatter og afgifter, begrundes i et praktisk problem ude i erhvervslivet. Ansættelsesforhold og aflønning for medarbejdere inden for servicesektoren, håndværkere, montører osv., afhænger af mange ting, bl. a. den økonomiske helhed i den familie, hvorfra den pågældende medarbejder kommer. Ofte har en sådan familie kun én privat vogn, og da det jo er meget almindeligt, at den anden ægtefælle også har udearbejde, vil det ofte være sådan, at den private vogn bruges dér. Den, der har f. eks. et montørjob og arbejder rundt omkring i landet, vil normalt de tre-fire dage om ugen starte fra sin bopæl i denne firmavogn, og den femte dag er den pågældende henne på firmaet for at rydde op osv. Dét er det således, at dette kan karakteriseres som privat kørsel. Ude på virksomhederne er man helt indstillet på, at medarbejderne bør nyde den fordel at kunne spare at have en privat vogn til, og at det kan løses ved, at de kører de ganske få kilometer, det drejer sig om på årsbasis, i disse forholdsvis store varevogne, som jo normalt kun er indrettet til én eller to personer, men som har den høje vægt. Men efter det gældende system skal man i henhold til tidligere svar, jeg har fået fra ministeren, betale den samme takst for kørsel i disse arbejdsvogne, som når det drejer sig om tunge personvogne, og det medfører, at det ikke er til at få et fornuftigt system, fordi man er nødt til at have en større samlet bestand af personvogne i Danmark, hvilket er meget uheldigt både for medarbejderne og virksomhederne.

[Ministeren for skatter og afgifter]

Ministeren for skatter og afgifter (Kampmann):

Som hr. Askjær Jørgensen var inde på det, har vi tidligere diskuteret dette problem, og jeg har oplyst om reglerne. Nu spørger hr. Askjær Jørgensen, om jeg vil tage initiativ til at ændre disse regler, så at privat kørsel med vogne på gule nummerplader ansættes til lavere takster end dem, der gælder for personvogne. Jeg forstår, at hr. Askjær Jørgensen forestiller sig, at værdien af kørsel i varevogne, i hvert tilfælde hvis det er større vogne, maksimalt skal ansættes til halvdelen af værdien af kørsel i personvogne. Jeg går ud fra, at spørgeren er enig i, at det ikke kan lade sig gøre at værdiansætte kørsel i arbejdsgivers vogn efter de konkrete omstændigheder i hvert eneste tilfælde. Det er nødvendigt at arbejde med standardtakster på dette område, og så er det altid et spørgsmål, hvor meget man skal differentiere.

Til og med indkomståret 1973 havde vi 12 forskellige takster for værdiansættelsen af den kørsel, vi her snakker om. Taksterne var også her ens, hvad enten der var tale om personvogne eller varevogne. I 1974 fik vi reduceret antallet af takster til 6, og jeg vil være meget betænkelig ved nu at søge ordningen kompliceret ved indførelse af særlige takster for privatkørsel i varevogne. Jeg har i og for sig heller aldrig haft den opfattelse, at fremskridtspartiet stod for at komplicere et system, som vi andre ønsker at forenkle.

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg kan nemt anvise ministeren en måde, hvorpå det kunne gøres forenklet. Man kunne ganske enkelt sige, at en varevogn, der er indregistreret på gule plader, regnes til den og den takst. Det behøver slet ikke at være kompliceret, og man behøver ikke at pådutte os, at vi ønsker at gøre det indviklet. Når der eksisterer forhold ude i erhvervslivet, som gør, at vi skal have flere biler indregistreret i Danmark, og som er meget belastende økonomisk for firmaerne og skaber helt utålelige forhold for medarbejderne, fordi det rent faktisk ender i nogle ganske indviklede skat-tespørgsmål, som skattemyndighederne uafledeligt må se hvordan fungerer i praksis, er det ganske urimeligt.

Ministeren for skatter og afgifter (Kampmann):

Jeg går da ud fra, at hr. Askjær Jørgensen, selv om spørgsmålet blev udsat sidste uge, stadig væk erindrer begrundelsen for sit spørgsmål. Hvis jeg læser begrundelsen rigtigt, opererer hr. Askjær Jørgensen i sin begrundelse med et system, der er mere kompliceret end i dag, og så er det altså hr. Askjær Jørgensen og fremskridtspartiet, der står for at komplicere systemet. Vi andre står for at forenkle skattesystemet.

Hermed sluttede spørgsmålet.

2) Til *arbejdsministeren* af:

Poulsgaard (FP):

»Ministeren bedes oplyse, hvorvidt det på landsplan er typisk for de unges arbejdsiver, at kun 12 ud af 133 arbejdsledige i Ålestrup kommune deltog i et beskæftigelsesorienteringsmøde med deltagelse af 12 eksperter, således som man kan erfare i Aalborg Stiftstidende fra 15. februar.«

(Spm. nr. 490).

Skriftlig begrundelse.

Der henvises til Aalborg Stiftstidende for den 15. februar d.å.

Poulsgaard (FP):

Dette spørgsmål er også blevet forsinket. Det er 3 uger siden, jeg stillede det første gang. Vi har haft den kommunale valgkamp i mellemtiden, hvor ministrene har haft travlt, men det gav jo tilsyneladende bonus, og det kan jeg da sige til lykke med. Men det har ikke så meget med spørgsmålet at gøre.

Jeg har stillet spørgsmålet på baggrund af en artikel i Aalborg Stiftstidende, hvori der stod, at man oppe i Ålestrup kommune havde skrevet til såmnlige 133 såkaldte ungdomsarbejdsløse under 25 år, at der ville blive afholdt et beskæftigelsesmøde, hvor der ville være eksperter til stede fra næsten samtlige udvalg, der har med arbejdsmarkedsforhold at gøre. Man havde skrevet til de unge mennesker, at man ville betale taxaregningen, hvis de ikke kunne komme på anden måde. Summa summarum: af de 133 kom der siger og skriver 12. Nu er det ikke første gang,

[Poulsgaard]

man har hørt den slags historier, man har hørt det f. eks. fra Ribe amt. Dernede er man så flinke, dér lover man de unge mennesker en knallert, hvis de bare vil udfylde et skema.

Jeg står her med et udklip fra Ekstra Bladet fra den 14. februar, der indeholder et indlæg af én, der er meget bitter over, at der ikke kan skaffes arbejdskraft. Der er noget, der er ravsuskende galt i systemet. Det, jeg er interesseret i, er at få at vide, om det er typisk på landsplan, at der er en så dårlig tilslutning til disse beskæftigelsesmøder, og om det er typisk, at man indkalder 12 eksperter. Er love og cirkulærer efterhånden blevet så udviklede, at det er nødvendigt at have 12 forskellige mennesker? Og hvad skal de have i timen for at sidde dér og glo, når der kun kommer 12?

Jeg håber, at arbejdsministeren, nu han har fået tid igen – og jeg forstår selvfølgelig godt, at der har været travlhed – vil svare på, om det er et isoleret tilfælde, eller om det er noget, der er typisk på landsplan.

Arbejdsministeren (Auken):

Hr. Poulsgaard har i sit spørgsmål refereret til et møde i Ålestrup, hvor kun ca. 10 pct. af de unge arbejdsløse mødte frem til et generelt orienteringsmøde, og spurgt, om jeg kan oplyse, om dette er typisk for de unges arbejdsiver, som det hedder i spørgsmålet, på landsplan.

Jeg kan for det første sige, at vi ikke fra centralt hold fører et register over de unges mødeprocenter til den slags møder. Jeg tror også, hr. Poulsgaard vil give mig ret i, at det ville kræve et ganske omfattende, jeg havde nær sagt papirnusserarbejde, hvis man skulle føre statistik over samtlige de møder, der holdes her i landet af den art. Men alligevel har vi på baggrund af hr. Poulsgaards spørgsmål spurgt de forskellige arbejdsformidlingskontorer rundt i landet, og det er efter svarene på disse spørgsmål mit indtryk, at man ikke ud fra de konkrete erfaringer i Ålestrup kan slutte noget generelt om fremmødet i almindelighed. Men det må konstateres, at det i mange tilfælde har været vanskeligt at få unge til at møde frem til sådanne generelle informationsmøder, hvor, om jeg så må sige, der måske ikke er noget direkte konkret til den enkelte unge, og hvor

en lang række forskellige eksperter giver møde.

Ved vurderingen heraf må man imidlertid gøre sig klart, at den overvejende del af de unge arbejdsløse i forvejen har en regelmæssig kontakt med arbejdsformidlingen og socialforvaltningen og dér får orientering om de foreliggende tilbud. Deres forventninger til et meget generelt oplagt møde er derfor naturligt præget af en vis mangel på tiltro til, hvad det konkret kan føre til. Dette gælder vel ikke mindst for de langtidsledige unge.

Det er imidlertid vores erfaring, at når det drejer sig om møder med helt konkrete beskæftigelsestilbud, er interessen blandt de unge langt større. Jeg kan også oplyse over for hr. Poulsgaard, at der næsten altid er 100 pct. tilslutning, når vi indbyder til møder for skolernes afgangsklasser.

Man kan således ikke – man kunne fristes til at sige overhovedet ikke – som antydning af hr. Poulsgaard slutte noget som helst om de unges arbejdsiver ud fra enkelte kedelige erfaringer i forbindelse med generel informationsvirksomhed. Det er tværtimod mit indtryk, at der er stor interesse hos de unge arbejdsløse, hvis der gives nogle tilbud, der er meningsfyldte og fører frem til en normal placering på arbejdsmarkedet, og det er da også netop denne målsætning, der er hovedlinjen i regeringens beskæftigelsesplans afsnit om bekæmpelse af ungdomsarbejdsløsheden.

Poulsgaard (FP):

Jeg tror, jeg vil fravige mit princip og sige tak til den højtærede minister. Det er så sjældent, jeg får anledning til at sige tak til en socialdemokratisk minister; jeg er i hvert fald glad for det udtømmende svar, jeg fik. Nu er det ingen hemmelighed, at vi i fremskridtspartiet ikke har den store kærlighed til arbejdsformidlingen, og hvis jeg ikke husker helt forkert, var det i går, at arbejdsformidlingschef Blunch fra Herning – ministeren må gerne korrigere, hvis det er forkert, hvad jeg siger – faktisk påstod, at han kunne skaffe arbejde til alle unge. Nu sagde ministeren, at de havde regelmæssig kontakt til arbejdsformidlingen, og det er rigtigt: de er deroppe hver 14. dag, eller hvor tit det er. Men hvis det, som arbejdsformidlingschefen sagde, er rigtigt – jeg ved godt, at så kommer de og kræver flere ansatte og alt det dér – var det

[Poulsgaard]

så ikke noget, som skulle undersøges? Nu ville ministeren ikke gå ind i en generel undersøgelse for hele landet, og det har jeg såmænd heller ikke noget ønske om, men jeg skal bare erindre om det, hr. Jens Peter Jensen fra vestre sagde her for nylig under en arbejdsmarkedsdebat, nemlig at man havde meget, meget dårlige erfaringer med disse forskellige kurser og informationsmøder, som også ministeren var inde på. Derfor er jeg interesseret i at få at vide, om ministeren vil undersøge, om der er nogen baggrund for det, der blev sagt af arbejdsformidlingschef Blunch fra Herning.

Arbejdsministeren (Auken):

Jeg tror ikke, arbejdsformidlingschefen i Herning er alene om den bedømmelse, at vi kan skaffe arbejde til de unge arbejdsløse. Forudsat at den almindelige beskæftigelsessituation forbedres – og det vil være hr. Poulsgaard bekendt, at beskæftigelsessituationen i Ringkøbing amt er væsentlig bedre, end den er andre steder i landet, også bedre end i Nordjyllands amt, som hr. Poulsgaard var inde på det før – forudsat at vi bevilger tilstrækkeligt med penge både på statsplan og på amts- og kommunalt plan, og forudsat at vi kan vække det lokale erhvervslivs interesse for at gøre en indsats for de unge, så kan vi skaffe dem i arbejde, og jeg mener i høj grad, det er en vigtig mission for os midt i det mørke beskæftigelsesbillede, vi i øvrigt har i vores samfund, at gøre en særlig indsats for at bringe de unge arbejdsløse i arbejde.

Så kan man spørge, om det er særlig rimeligt at dømme en samlet indsats til gavn for de unge på baggrund af nogle negative erfaringer med nogle bestemte mødeformer. Det, jeg mener man kan bruge disse erfaringer til, er at lave sin kontaktmåde i forhold til de unge om i stedet for ligesom at ville dømme de unge på denne basis. Jeg tror, at hr. Poulsgaard ud fra sin folkelige erfaring i høj grad har været med til arrangementer, som har været velmente, som har været af bred samfundsmæssig interesse, som har været vidt og bredt annonceret til borgerne, men som alligevel kun har fremkaldt et meget beskedent fremmøde, uden at man af den grund vil stemple samtlige de vælgere, der bor i det pågældende område, for manglende samfundssind og manglende demokratisk

interesse. Det er ikke altid, vi finder de rigtige former, men vi kan jo kun lære af vore dårlige erfaringer og prøve at forbedre den informationsindsats, vi yder, ligesom vi i vort politiske arbejde til stadighed må prøve at forbedre vores kontaktformer i forhold til befolkningen.

Hermed sluttede spørgsmålet.

3) Til statsministeren af:

Uwe Jensen (Ribe a.) (FP):

»Vil statsministeren udbyde sine udtalelser i USA om, at han mener, de franske socialister bør vinde valget i Frankrig?«
(Spm. nr. 505).

Skriftlig begrundelse.

Det har vakt forundring, at statsministeren under sin rejse i USA i sin egenskab af formand for EFs regeringschefer har taget parti i den franske valgkamp.

Vi er mange, der håber det modsatte af statsministeren, men vi ville ikke drømme om at blande os i indrepolitiske franske anliggender.

En fransk socialistsejr vil næsten uundgåeligt føre til en kommunistisk-socialistisk regering og dermed betyde store vanskeligheder for NATO- og EF-samarbejde.

Statsministeren skal selvfølgelig have lov til at arbejde for, at kommunisterne kommer med i den franske eller andre regeringer, men så må han også forklare sine synspunkter.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Det spørgsmål, der er stillet til mig, lyder således: (se ovenfor).

Umiddelbart efter min hjemkomst fra USA, det vil sige torsdag den 2. marts, redogjorde jeg i det udenrigspolitiske nævn for de drøftelser, jeg havde haft med præsident Carter og medlemmer af den amerikanske administration. Fredag den 3. marts afgav jeg en tilsvarende redegørelse i folketingets markedsudvalg med hensyn til de dele af samtalerne, som havde relation til EF-arbejdet.

Ved begge lejligheder kom jeg naturligvis også ind på den omtale, som fandt sted på grund af pressens referater af mine udtalelser i National Press Club. Da således denne sag

[Statsministeren]

ligger klart belyst for folketinget, kan jeg gøre svaret på dette spørgsmål ganske kort.

Det spørgsmål, jeg blev stillet over for i National Press Club, drejede sig om de mulige konsekvenser for EF-samarbejdet af en sejr for venstrefløjspartierne ved det kommende franske valg. Mit svar herpå var, at jeg ikke mente, at et eventuelt regeringsskifte i Frankrig ville få væsentlig betydning for EF-samarbejdet, og jeg sagde, at med det kendskab, jeg havde til det socialistiske parti i Frankrig, måtte jeg komme til den konklusion. Det er det svar, jeg vil give til hr. Uwe Jensen (Ribe a.), og han må jo allerede kende det til trivialitet.

Uwe Jensen (Ribe a.) (FP):

Jeg vil gerne sige tak til statsministeren. Det er jo ikke mig, der har gjort spørgsmålet uaktuelt; jeg havde bedt om et svar sidste onsdag, og jeg har ikke hørt statsministerens svar hverken i det udenrigspolitiske nævn eller i markedsudvalget.

Hvordan så end denne udlægning vendes og drejes, er det en kendsgerning, at statsministeren ikke burde være kommet med en sådan udtalelse på et sådant tidspunkt. Modsat tolkningen – og dem har der jo været mange af – af statsministerens udlægning har den franske premierminister, Raymond Barre, udtalt til pressen, at en socialistisk valgsejr vil skade det fremtidige EF-samarbejde, fordi de franske socialister ikke går fuldt ind for EF. Derfor må jeg konstatere, at statsministeren har grebet direkte ind i den franske valgkamp, fordi statsministeren har udtalt sig modsat det, den franske regering bruger som et af sine hovedargumenter, og derfor kan den ene part i den franske valgkamp henvise til, at formanden for EFs Ministerråd beskylder den franske regering for utroværdig propaganda.

Så kommer vi tilbage til den officielle franske reaktion, hvor det har været på tale, at statsministeren med sin citerede udtalelse har givet den franske præsident, Giscard d'Estaing, mulighed for af franske indenrigspolitiske grunde at undlade at deltage i EF-topmødet her i København i april. Statsministeren har med sin udtalelse givet den franske præsident mulighed for eventuelt at finde en undskyldning for manglende fransk topmødedeltagelse og eventuelt undlade at sen-

de sin premierminister, uanset hvilken partifarve han måtte få. Uden en fransk deltagelse her i København i april anser jeg det for usandsynligt, at der på EF-plan i henhold til Romtraktaten kan opnås enighed de ni lande imellem om en fastsættelse af den endelige dato for afholdelse af direkte valg til Europa-Parlamentet.

Jeg har derfor et tillægsspørgsmål til statsministeren: har statsministeren overvejet, hvorvidt en fransk udeblivelse fra EF-topmødet i København i april måned kan betyde, at datoen for direkte valg til EF ikke vil kunne endelig fastsættes de ni lande imellem?

Hermed sluttede spørgsmålet.

4) Til *statsministeren* af:

Tyroll (VS):

»Kan statsministeren bekræfte, at der ifølge de gældende strafferetlige regler intet ulovligt er i at offentliggøre navnene på de arbejdsvillige, der i forbindelse med strejke eller blokade udfører arbejdet på konflikt-ramte virksomheder, og kan statsministeren bekræfte, at han ikke mener, at sådanne handlinger skal være strafbare?«

(Spm. nr. 520).

Skriftlig begrundelse.

Ved en debat i folketinget 30. oktober 1975, Folketingstidende 1975–76, sp. 787–788, sagde justitsministeren: »Det er velkendt, at der i forbindelse med strejker og blokader kan forekomme en lang række aktiviteter, hvorved arbejdsvillige uden anvendelse af fysisk magt søges hindret i at udføre arbejdet på den pågældende virksomhed. Der kan være tale om almindelig agitation over for de arbejdsvillige, der kan være tale om opstilling af vagter, der ved uddeling af tryksager eller direkte overtalelse forsøger at formå de arbejdsvillige til at opgive at arbejde for den pågældende virksomhed, eller der kan være tale om endnu mere direkte pressionsformer som f. eks. offentliggørelse af navnene på de arbejdsvillige.

Det er for mig helt klart, at sådanne handlinger ikke bør være strafbare, og de er da heller ikke omfattet af de gældende strafferegler. . . . Det bør vel også være rimeligt at

[Tyroll]

sige, at der er grænser for, hvor meget der skal og bør kriminaliseres i forbindelse med sådanne problemer.«

Regeringen har hidtil afslået at kommentere denne klare holdning fra den daværende justitsminister, Orla Møller. Begrundelsen har været, at der verserede en retssag mod de to tillidsmænd fra BT-Klubben. Denne er nu overstået med en frifindelse, så der kan nu ikke længere være nogen begrundelse for en afvisning af at besvare spørgsmålet.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Spørgsmålet lyder således: (se ovenfor).

Mit svar er, at det spørgsmål, som hr. Tyroll rejser, indgår som et hovedspørgsmål i sagen mod de to tillidsmænd fra BT-klubben. Det er rigtigt, som det nævnes i begrundelsen, at regeringen ikke, mens retssagen har verseret, har ønsket at fremkomme med udtalelser om spørgsmålet, som under sagen har været forelagt domstolene. Nu har Københavns byret afsagt dom i sagen, og den dom kender hr. Tyroll, men da appelfristen endnu ikke er udløbet, kan vi af principielle grunde ikke sige, at der er en endelig dom, og derfor kan jeg ikke udtale mig om denne sag på nuværende tidspunkt.

Tyroll (VS):

Jeg må beklage, at det stadig væk er svært at få en udtalelse. Selvfølgelig er der appelmuligheden, og jeg kan forstå, at statsministeren overvejer en appel, og at der eventuelt skal rettes henstilling til de myndigheder, som skal begære appel, siden der tøves så meget med at komme med en kommentar til dette spørgsmål nu. Men jeg må erkende, at det åbenbart ikke kan lykkes nu at få en kommentar, og så må jeg vende tilbage til spørgsmålet, når det er afgjort, om der kommer en appel eller ej, og i øvrigt tage spørgsmålet op i forbindelse med det næste spørgsmål, hvor der jo er tale om, at man har udtalt sig om, hvordan det forholder sig med disse ting.

Hermed sluttede spørgsmålet.

5) Til statsministeren af:

Tyroll (VS):

»Vil statsministeren erklære, at regeringen og socialdemokratiet finder sig friggjort af folketingsflertallets dagsorden fra den 29. april 1977, hvori det fastslås, at der har fundet ulovligheder sted i forbindelse med konflikten omkring Berlingske Tidende?«

(Spm. nr. 521).

Skriftlig begrundelse.

Efter at folketinget den 29. april 1977 til lagde sig selv beføjelser som dømmende magt i forbindelse med konflikten på Berlingske Tidende, har byrettens dom fastslået, at der ikke er retligt belæg for folketingets dom: Det må nødvendigvis få konsekvenser.

Hvis ikke den socialdemokratiske regering øjeblikkelig trækker sin tilslutning til denne dagsorden tilbage, må det tages som udtryk for, at socialdemokratiet vil arbejde for en kriminalisering af det hævdvundne kampmiddel af offentliggøre navnene på strejkebrydere.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Her lyder spørgsmålet således: (se ovenfor).

Mit svar er, at jeg kan forstå, at det, spørgeren hæfter sig ved, er indledningen til denne dagsorden, hvori der står, at »folketinget fordømmer de ulovligheder, der har fundet sted i forbindelse med konflikten omkring Berlingske Tidende«.

Denne udtalelse om ulovligheder sætter spørgeren så uden videre og uden tvivl helt bevidst i forbindelse med de handlinger, hvor der forleden skete frifindelse ved Københavns byrets dom. I begrundelsen for spørgsmålet hævdes det, at byrettens dom har fastslået, at der ikke er retligt belæg, som det siges, for folketingets dom.

Det er åbenbart på sin plads at få fastslået, hvad der egentlig stod i den dagsorden, som et stort flertal her i tinget vedtog den 29. april 1977. I den redegørelse, jeg gav folketinget om formiddagen den 29. april 1977, sagde jeg bl.a. – Folketingstidende 1976–77, 2. samling, sp. 3134:

»Regeringen deler utvetydigt det synspunkt, at det ikke kan tolereres, at den enkelte borgers sikkerhed og samfundets retsorden krænkes. Jeg har helt klart givet udtryk for en fordømmelse af den ulovlige blokade af Berlingske Tidende.«

[Statsministeren]

Det var denne udtalelse, der henvistes til i indledningen af dagsordenen. Dette fremgik tydeligt af debatten her i tinget. Jeg kan således henvise til den socialdemokratiske ordførers, hr. Aukens, afsluttende bemærkninger – Folketingstidende 1976–77, 2. samling, sp. 3249 – hvor hr. Auken sagde:

»I statsministerens redegørelse står . . . : »Jeg har helt klart givet udtryk for en for-dømmelse af den ulovlige blokade af Berlingske Tidende.«

Det er alene denne passus, som folketingets flertal, hvis man støtter mit dagsordensforslag, støtter, og ikke en foregribelse af en retslig undersøgelse, som først blev sat i gang efter begivenhederne i går.«

Folketinget udtalte sig altså ikke om de handlinger, som anklagemyndigheden senere rejste tiltale for. Folketinget opfordrede derimod regeringen til at gennemføre den fornødne politimæssige efterforskning af begivenhederne omkring Berlingske Tidende. Dette skete også, idet justitsministeren anmodede rigsadvokaten om at iværksætte undersøgelserne. I overensstemmelse med sædvanlig praksis traf anklagemyndigheden derefter på egen hånd afgørelse om tiltalerejsning.

Der er således ikke noget holdepunkt for den opfattelse af dagsordenen, som hr. Tyroll igen og igen giver udtryk for i sit spørgsmål.

Tyroll (VS):

Der er jeg selvfølgelig oplagt uenig. Jeg mener virkelig, der er holdepunkt for at bruge den indfaldsvinkel, som jeg har brugt her. For hvad var det, der foregik i april måned 1977? Der var tale om, at man i panikagtig form afbrød forhandlingerne i folketinget på baggrund af de handlinger, der havde fundet sted på Berlingske Tidende, hvor der forløb noget om, at der var afleveret en trussel om, at man ville offentliggøre navnene på dem, der udførte arbejdet, dem, der udførte skruerbrækkervirksomhed på Berlingske Tidende.

Det var det, der foranledigede afbrydelsen af forhandlingerne her, de panikagtige for-handlinger i arbejdsmarkedsudvalget osv. Det var dette og intet andet, det drejede sig om. Det var det, der medførte den debat, hvorunder ministeren kom med en redegørelse. Også i ministerens redegørelse var det klart, at det var disse spørgsmål, det drejede

sig om, når man ville have en sådan dagsorden frem om de ulovligheder, der var begået i forbindelse med konflikten omkring Berlingske Tidende. Ministeren sagde – Folketingstidende 1976–77, 2. samling, sp. 3135:

»Vi kan heller ikke acceptere, hvis folk under trusler bevæges til at undlade at udføre deres arbejde.« Det er en meget klar stillingtagen til det forhold, som det her drejer sig om i ministerens redegørelse, og det indeholder også de intentioner, der lå fra ministerens side, og som i det hele taget lå fra de partier, som i fællesskab fremsatte den dagsorden. Der var jo mange, og der er kun et enkelt af de partier, der klart har stået frem og sagt, at de var gået for langt i formuleringen af dagsordenen her. De var rent faktisk gået så langt, at de optrådte som dømmende magt i forbindelse med dette spørgsmål.

Det ville være rart, om man kunne blive fri for på denne led at se, at regeringen forsøger på én gang at have mel i munden og blæse, for det er rent faktisk det, man forsøger her. Det er helt klart belyst, at man for-dømte denne handling og kaldte den ulovlig, som det er nævnt her.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Hr. Tyroll betegnede sin egen vurdering som en indfaldsvinkel til at vurdere situationen. Det er helt tydeligt en meget bevidst ensidig indfaldsvinkel, hr. Tyroll anvender. Når hr. Tyroll siger, at vi afbrød mødet her i salen i panik, vil jeg sige: Nej, vi afbrød forhandlingerne, men ikke i panik. Vi gjorde det, for at vi kunne blive orienteret om, hvad der rent aktuelt og lige bestemt på det tidspunkt foregik inde på og omkring den pågældende arbejdsplads.

Det havde ikke været ansvarligt, hvis vi skulle have vedtaget dagsordener eller i det hele taget ført en debat på grundlag af noget, som vi, mens vi sad her, ikke effektivt kunne orientere os om. Derfor og kun derfor blev mødet afbrudt.

Og så vil jeg i øvrigt fastholde, at mit svar giver svar på det spørgsmål, der er stillet. Det må stå helt klart, at folketinget med den pågældende dagsorden ikke dømte, slet ikke.

Tyroll (VS):

Jeg må beklage, at det ikke kan lykkes at få regeringen til at tage afstand fra denne

[Tyroll]

dagsorden, for jeg må tage det som udtryk for, at man fra regeringens side ud over den kriminalisering, som man gennemførte af blokadevåbenet, et af de hævdvundne kampmidler hos arbejderklassen, tilstræber en kriminalisering af det hævdvundne kampmiddel, retten til at offentliggøre navne på dem, der udfører skruetrækkerarbejde. Det fremgår af det, jeg citerede lige før af ministeren, hvor det blev sagt, at statsministeren ikke kan acceptere, at man truer folk til at undlade at udføre deres arbejde. Det er det, der ligger i dette kampmiddel.

Jeg kan kun tage denne manglende tilbagetrækning og denne markering her fra ministerens side som udtryk for, at man er indstillet på at gennemføre denne kriminalisering, således som også den dagsorden, der blev vedtaget, lagde op til den handling, at man netop fik foretaget undersøgelser omkring det, som de to pågældende tillidsmænd havde foretaget sig på Berlingske Tidende. Det var netop det, det drejede sig om, det var det, der var konsekvensen af dagsordenen. Også dette viser helt klart og tydeligt, hvad der var meningen med det, der stod i den dagsorden, sådan som det også blev understreget af de borgerlige partier, som har været med i korridorforhandlingerne om udformningen af denne dagsorden.

Det er beklageligt, at man ikke fra et parti, der kalder sig et arbejderparti, kan få en klar stillingtagen til, at man ønsker at frigøre sig fra denne dagsorden, men at man fortsat vil fremme kampen imod de kampmidler, som er hævdvundne og har traditioner i arbejderklassen.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Det, jeg har svaret, skal jeg ikke gentage, men der kommer et nyt element ind, og det er dette, at man påstår, at jeg skulle have udtalt, at blokade er ulovlig. Blokade er i princippet lovlig, men hvis man anvender fysisk tvang, hvis man anvender vold, kommer problemet, og det er nok her, det skiller. Da er det danske retssystem på arbejdsmarkedet sådan, at det bestemt ikke accepteres, at der som led i en blokade anvendes fysisk vold, og deri er regeringen enig.

Hermed sluttede spørgsmålet.

6) Til *statsministeren* af:

Gert Petersen (SF):

»Vil statsministeren for fremtiden afvise at modtage dagsordener, der udtaler sig om lovligheden af begivenheder, som den dømmende myndighed endnu ikke har taget stilling til?«

(Spm. nr. 522).

Skriftlig begrundelse.

Det var i forvejen grelt, at folketinget den 29. april 1977 vedtog en dagsorden, hvori tinget fordømmer de ulovligheder, der har fundet sted i forbindelse med konflikten omkring Berlingske Tidende, og at tinget dermed tiltog sig en dømmende myndighed. Denne krænkelse af vores grundlovmæssige principper er nu sat yderligere i relief, efter at Københavns byret den 27. februar 1978 har frikendt BT-Klubbens ledere. Der er altså ikke begået ulovligheder i denne sag – af andre end folketinget, der tiltog sig uretmæssige beføjelser. Man må gå ud fra, at statsministeren for fremtiden vil være opmærksom på grundlovens adskillelse af den lovgivende, udøvende og dømmende magt.

Gert Petersen (SF):

Ganske kort: det drejer sig om den samme dagsorden, som vi lige har diskuteret. Jeg synes, det er meget uklogt af regeringen at acceptere en dagsorden, der indeholder grebet ulovligheder, så længe det ikke er afgjort, hvorvidt der forelå ulovligheder. Det er noget, som det er domstolens opgave at afgøre. Det var også, hvad jeg sagde under den debat, som fandt sted på det tidspunkt.

Jeg vil godt høre: er en blokade ulovlig? Det har statsministeren svaret på, det er den ikke. En fysisk blokade, hvis der ikke anvendes vold, er vel heller ikke ulovlig, men højst retsstridig. De ulovligheder, der kan være tale om her, sådan som sprogbrugen er i dagsordenen, modsat hvad statsministeren sagde i sin redegørelse, måtte opfattes og blev opfattet af befolkningen som de påståede trusler, som BT-Klubbens ledere blev beskyldt for at være fremkommet med.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

[Statsministeren]

Jeg har egentlig forberedt et længere svar til hr. Gert Petersen, men på baggrund af det svar, jeg allerede har givet hr. Tyroll, vil jeg sige, at jeg mener, jeg fuldt og helt har svaret på det spørgsmål, som hr. Gert Petersen stiller. Jeg vil derfor tillade mig at henvise til det svar, jeg allerede har givet.

Gert Petersen (SF):

Nu er det jo sådan her i landet, at ulovligheder er strafbare. Det er strafbart at begå ulovligheder. Hvis man har begået ulovligheder, bliver man dømt og kommer til at lide en eller anden straf. Folketinget udtalte, at der var begået ulovligheder. Jeg hævder, at folketetinget dermed har gjort sig til dommer, men statsministeren har en anden opfattelse. Så vil jeg gerne spørge statsministeren: hvordan er denne påstand om, at der var begået ulovligheder, blevet bekræftet af domstolene, i form af hvilke straffe?

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Det er et spørgsmål, som man godt kan stille, men jeg må dertil sige, at det er ikke altid nødvendigt, at der foreligger en dom, for at man kan konstatere, om noget er ulovligt. Hvis jeg rent faktisk ser, at et menneske kører om aftenen med en bil uden lys i lykten, ved jeg, at det er ulovligt, men det har bare ikke noget at gøre med den sag, som man påstår at folketetinget tog stilling til. Den tog vi ikke stilling til. Den kunne der være nogen tvivl om, derfor skulle den undersøges. Den blev undersøgt. Den er foreløbig afgjort ved byretten. Appelfristen er ikke udløbet. Vi afventer næste fase i udviklingen.

Tyroll (VS):

Jeg vil da gerne uddybe hr. Gert Petersens spørgsmål. Hvad var det, statsministeren så ved Berlingske Tidende, som var ulovligt? Hvad var det, der blev set dér, som var ulovligt, og som kan forventes forfulgt retsligt på en eller anden led?

Hermed sluttede spørgsmålet.

7) Til *statsministeren* af:

Jørgen Jensen (DKP):

»Kan ministeren oplyse, hvor langt man er kommet i efterforskning og formulering af

anklager mod de elementer, der begik ulovligheder i forbindelse med demonstrationerne foran Berlingske Tidende?»

(Spm. nr. 523).

Skriftlig begrundelse.

Med henvisning til den forsvarskampagne, BT-arbejderne måtte føre mod ledelsens overgreb, afbrød statsminister Anker Jørgensen den 28. april 1977 forhandlingerne i folketetinget med henvisning til den alvorlige udvikling i BT-sagen.

En udtalelse udarbejdet af fremskridtspartiet blev senere fremlagt af regeringen og vedtaget af et flertal i folketetinget.

I udtalelsen peges der på ulovligheder, og regeringen henstillede til anklagemyndigheden at rejse sag mod de to tillidsmænd fra BT-Klubben.

Efter frifindelsen har arbejdsministeren udtalt, at talen om ulovligheder ikke var møntet på tillidsmændene, men på andre elementer, der havde begået ulovligheder.

Det er under retssagen oplyst, at regeringen, to dage før statsministeren afbrød folketingets forhandlinger, var vidende om, at to hjemmeværnsfolk var blevet anholdt på vej til demonstrationen bevæbnet med maskingevær og maskinpistol. Derfor spørgsmålet om, hvem der begik ulovligheder, og om der bliver rejst tiltale mod dem.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Her dømmer man allerede i spørgsmålet, men det er altså ikke regeringen eller folketetinget, der gør det.

Til dette spørgsmål kan jeg sige, at det hviler i virkeligheden på en forkert opfattelse af dagsordenen fra den 29. april, og jeg kan henvise til mine svar på de to foregående spørgsmål.

Men i begrundelsen til spørgsmålet siger hr. Jørgen Jensen, at »... regeringen henstillede til anklagemyndigheden at rejse sag mod de to tillidsmænd fra BT-Klubben.«

Dette er ikke rigtigt. Som jeg nævnte før i svaret til hr. Tyroll, blev beslutningen om at rejse tiltale i sin tid truffet af anklagemyndigheden uden forhåndsdrøftelse med justitsministeriet eller andre centrale forvaltningsmyndigheder. Justitsministeren anmodede rigsadvokaten om at iværksætte en undersøgelse og ikke andet. Det må være en selvføl-

[Statsministeren]

gelig ret, ja, samtidig en selvfølgelig pligt, at man foretager en undersøgelse for at vurdere tingene.

Endelig nævnes i begrundelsen sagen om de to hjemmeværnsfolk, som den 27. april 1977 blev tilbageholdt af politiet, fordi de var i besiddelse af våben. Jeg kan henvise til justitsministerens svar af 1. marts i år på et spørgsmål – i øvrigt også fra hr. Jørgen Jensen – spørgsmål nr. 496. Det fremgår heraf, at politidirektøren og statsadvokaten har fundet, at der ikke var tale om noget strafbart forhold.

Jørgen Jensen (DKP):

Nu er det ikke bare for at lave ordkløveri ud af det, men det er givet, at der her ligger problemer for arbejderbevægelsen, som må undersøges.

Jeg vil godt sige til bemærkningen om, at vi allerede her i spørgsmålet gør det til ulovligheder, at det er med henvisning til den dagsorden, som er vedtaget, hvor man prøver på at sno sig uden om, at man her har talt om ulovligheder i forbindelse med ganske bestemte ting.

Jeg vil gerne henvise til, at statsministeren for ikke mange minutter siden i et svar til hr. Tyroll sagde, at der her kunne være tvivl om, hvorvidt der var begået ulovligheder, og derfor ønskede man en undersøgelse. Nu siger man, at man ønskede ikke nogen undersøgelse, men kendsgerningen er altså den, at vi tidligere har rejst spørgsmålet her for at understrege, at det var en politisk sag, for at sikre at forsvaret kunne komme til at gennemføre denne sagsbehandling på en sådan måde, at man også fik nævninge med ind i billedet. Dengang afviste man, at det var en politisk sag, og derfor har vi i begrundelsen opridset, hvad det var, der reelt skete.

Når man så taler om, at det ikke var tillidsmændene, men den ulovlige blokade, må jeg også sige: er det det, der menes i dagsordenen, og er det det, der menes, når vi også i begrundelsen nævner hr. Auken, arbejdsministeren, som har talt om, efter at den kendelse var faldet, at det var andre elementer, der havde begået ulovligheder? Derfor nævner vi også i begrundelsen spørgsmålet om de to hjemmeværnsfolk, for dem er det altså heller ikke. Det er altså ikke tillidsmændene, der har begået ulovligheder; det er ikke

hjemmeværnsfolkene, der har begået ulovligheder. Så ville det være ønskeligt at få at vide: hvilke elementer var det så, der havde begået ulovligheder i et sådant omfang, at man var nødt til at afbryde folketingets forhandlinger? Nu ved jeg ikke, om der skal ligge det i statsministerens svar, at vi også kan komme til at afbryde forhandlingerne, hvis vi ser en, der kører uden lys om aftenen på cykel, men det er da muligt, at vi skal indstille os på det. Så må vi jo alle sammen notere, hvad vi ser af ulovligheder rundt omkring, men jeg føler ikke, at jeg har fået noget svar på spørgsmålet: foregår der nogen undersøgelser i dag? Er der begået ulovligheder omkring BT-konflikten, som endnu ikke er klarlagt?

Hermed sluttede spørgsmålet.

8) til *statsministeren* af:

Glensgård (FP):

»Billiger statsministeren, at ministeren for offentlige arbejder ikke har givet alle oplysninger til folketingets trafikudvalg i sagen om den toldfri butik i Kastrup lufthavn?«
(Spm. nr. 532).

Skriftlig begrundelse.

Under et langvarigt samråd i folketingets trafikudvalg, hvor ministeren for offentlige arbejder blev bedt om at redegøre for forløbet i sagen om den toldfri butik i Kastrup, spurgte flere medlemmer, om ministeren havde haft specielle møder med SAS omkring licitationen på baggrund af, at SAS ikke havde afgivet tilbud, som var acceptabelt for staten. Ministeren nævnte overhovedet ikke, at der dagen før licitationen skulle have været afsluttet, havde været et møde mellem SAS-direktørerne Frede Ahlgreen Eriksen og Knut Hagrup, departementschef Jørgen Halck og ministeren, som det fremgår af det notat, ministeren for offentlige arbejder har fremsendt til folketingets ombudsmand i anledning af den klage, det bedst bydende selskab, Sterling Airways, har indgivet. Ministeren har således forholdt folketinget oplysninger, som efter spørgerens opfattelse netop bekræfter, at den nye licitation skulle afholdes, fordi SAS ikke i første omgang kunne konkurrere med en dansk virksomhed.

[Glensgård]

Efter spørgerens opfattelse ville det eneste rigtige naturligtvis være, at statsministeren pålagde ministeren for offentlige arbejder at aflyse den nye licitation og derefter vælge blandt de ved først afholdte licitation indkomne tilbud.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Jeg kan svare, at ministeren for offentlige arbejder over for mig har oplyst, at han ikke kan acceptere den påstand, der er fremsat i begrundelsen, om, at flere af trafikudvalgets medlemmer under et samråd den 7. februar i år skulle have spurgt, om der havde været afholdt specielle møder med SAS. Den insinuation, der ligger i begrundelsen, må jeg derfor tilbagevise, og dermed bortfalder i virkeligheden begrundelsen for spørgsmålet.

Glensgård (FP):

Hvis det var så vel, som statsministeren lagde op til, er det klart, at man meget hurtigt og meget nemt kan afvise spørgsmålet. Nu ligger det således, at trafikministeren over for udvalget om offentlige arbejder ved et efterfølgende samråd har bekræftet, at han ikke fandt, at det pågældende møde havde nogen særlig interesse for udvalgets medlemmer.

Der har ud over det pågældende møde, som blev afholdt mellem trafikministeren og SAS, også været afholdt et møde mellem formanden for styrelsen, Haldor Topsøe, og trafikministeren, hvilket ministeren har oplyst, og hvilket er blevet bekræftet af formanden, Haldor Topsøe, under et besøg af en deputation i folketingets trafikudvalg. Under dette møde med Haldor Topsøe og ministeren sagde Haldor Topsøe til udvalget, at han havde meddelt ministeren, at han fandt det urimeligt, at ministeren havde igangsat licitationen, og at han betragtede det direkte som et brud med SAS, at man ikke gav SAS forpagtningen.

På den baggrund vil jeg gerne spørge statsministeren, om han billiger, at trafikministeren ikke har givet disse to i sagen meget vigtige oplysninger til udvalget om offentlige arbejder. Og så kan jeg for øvrigt sige til statsministeren, at den, skal vi sige afkræftelse, som statsministeren har fået fra ministeren for offentlige arbejder, ikke er korrekt, men det er efter min opfattelse en biting. Der

er altså foregået to i sagen meget vigtige møder, og jeg vil godt høre, om statsministeren billiger, at trafikministeren ikke har givet oplysninger herom til folketingets trafikudvalg.

Ministeren for offentlige arbejder (Kjeld Olesen):

I henhold til forretningsordenen har jeg også lov til at tage ordet, og jeg vil sige til hr. Glensgård, at så let skal hr. Glensgård ikke slippe. Der er tale om, at hr. Glensgård stillede et spørgsmål til statsministeren. Der er to begrundelser for dette spørgsmål, og begge begrundelser er som andre ting, hr. Glensgård har været fremme med, i strid med kendsgerningerne.

Den ene begrundelse er, står der, at der dagen før licitationen skulle have været afsluttet, havde været et møde med SAS. Det er ukorrekt. Det var efter, at fristen for licitationen var udløbet.

Den anden er, at flere medlemmer – jeg vil gerne bede om navnene på disse flere medlemmer – i udvalget har spurgt mig, om jeg har haft specielle møder med SAS omkring licitationen. Også dette er i strid med kendsgerningerne, men det kan vi få opklaret, hvis hr. Glensgård vil oplyse, hvilke medlemmer det er.

Må jeg så sige om dette med hr. Topsøe – jeg har allerede svaret på det – at der var tale om en samtale, hvorunder vi drøftede generelle problemer omkring SAS som sådan, og vi kom også ind på det emne, der er grundlaget for spørgsmålet, men en forhandling eller sådan noget var der ikke tale om.

Grove (KF):

Jeg vil gerne rette et spørgsmål til statsministeren i forbindelse med det, trafikministeren siger nu, da det var mig, der rejste sagen her i folketinget i form af et spørgsmål til trafikministeren. Jeg spurgte udtrykkelig trafikministeren i det spørgsmål, om SAS havde indgivet et tilbud senere, og hvilke kontakter der havde været. Da svarede ministeren hårdt presset – jeg måtte op to gange for at få det frem – at SAS havde indgivet et tilbud.

Når vi rejser et spørgsmål her i folketingsalen, kan vi godt uddybe det herfra, men ministeren kunne også uddybe sit svar og

[Grove]

sige, at ud over at SAS havde indgivet et skriftligt tilbud, havde der også været et møde. Så havde man oplyst sagen reelt fra ministerens side over for os. Finder statsministeren ikke, at det er reelt, og at vi må forlange for eftertiden, når vi rejser spørgsmål, at få hele baggrunden oplyst?

Glensgård (FP):

Jeg beklager meget, at statsministeren åbenbart ikke ønsker at svare på det stillede spørgsmål, og jeg skal til statsministeren kun sige, at heller ikke denne gang lykkedes det ham at få Glensgård i gyngen.

Det er jo således, at hvis jeg gik hen og oplyste navnene på de medlemmer, der måtte have gjort samme bemærkninger som jeg i det pågældende samråd, ville tingets højtærede formand meddele, at det havde jeg ikke ret til. Derfor er det selvfølgelig beklageligt, at trafikministeren nu forsøger igen at fjerne sig selv ud af denne sag.

Det er helt klart, at trafikministeren har taget den eneste fornuftige beslutning i sagen om den tolfri butik i Kastrup. Det skal trafikministeren have tak for, men det gør ikke, at vi ikke skal lave en efterrationalisering af den fremgangsmåde, som ministeren har benyttet.

Da jeg nu forstår, at statsministeren ikke agter at svare på det pågældende spørgsmål, vil jeg gerne spørge formanden, om spørgsmålet må rejses til trafikministeren, som nu har blandet sig ind i spørgsmålet. Trafikministeren har ikke givet de to oplysninger til folketingets trafikudvalg. Finder han ikke, at det kunne have en vis interesse for det pågældende udvalg, at de to møder har fundet sted? Hvis det er tilfældet, skal jeg nok selv drage min konklusion om, hvad statsministeren burde have svaret. Jeg forstår jo, at statsministeren ikke agter at svare herpå.

Knud Damgaard (S):

Det er klart, at der ligger en eller anden hensigt i det, hr. Glensgård nævnte om, at der skulle være stillet spørgsmål fra flere medlemmer af trafikudvalgets side gående på en bestemt dato for en samtale, ministeren skulle have haft med SAS. Det er jo ikke vanligt her i huset, at vi refererer fra udvalgs-møder, men dette spørgsmål må alligevel føre til et modspørgsmål, som jeg mener kan

afklare, hvorvidt der i ministerens optræden i denne sag skulle have ligget den hensigt, som kunne være begrundelsen for hr. Glensgård's spørgsmål her fra talerstolen.

Jeg vil godt bede statsministeren om at besvare eller lade besvare, om det er rigtigt, at der ved den pågældende lejlighed blev stillet et direkte spørgsmål til trafikministeren gående på, under hvilken form man kunne tage hensyn til SAS' interesser i denne sag, og at der ganske klart kom det svar – så kan man være enig eller uenig i hensigten – at det, der havde været meningen hele tiden, simpelt hen var at få et frit udbud omkring dette, og at det andet ikke havde spillet ind i overvejelserne.

Formanden:

Jeg tror, vi fremdeles skal opretholde den gode vane ikke at referere fra udvalgs-møder.

Ministeren for offentlige arbejder (Kjeld Olsen):

Jeg kan forstå, at hr. Glensgård ikke ønsker at oplyse folketinget om navnene på de medlemmer af trafikudvalget, der under det pågældende udvalgs-møde skulle have spurgt mig, om jeg havde haft særlige møder med SAS. Det kan hr. Glensgård ikke af fortrolighedsgrunde. Det vil sige, at hr. Glensgård heroppe fra talerstolen lever op til de almindelige regler, der gælder for udvalgsarbejde, om, at man ikke over for offentligheden og pressen refererer, hvad der bliver sagt af andre under udvalgsarbejdet. Det synes jeg ud fra erfaringerne fra det sidste samråd, jeg havde med trafikudvalget, er ganske interessant, og jeg må opfatte det sådan, at for fremtiden er der tale om, at hr. Glensgård til 100 pct. overholder dette.

Jeg kan føje til, at det er min hensigt i det næste samråd, jeg er til i trafikudvalget, fordi der her er tale om fortrolighedskrav, at bede hr. Glensgård om at oplyse navnene på de pågældende. Så kan de pågældende ud fra de regler, som vi har for udvalgsarbejde, selv udadtil meddele, at det er dem, og så må vi se, om der er nogen, der meddeler det.

Så vil jeg bare generelt sige, også for at aflive myter omkring alt dette med oplysninger, at når der er tale om en licitationssag, hvad enten det er denne eller andre, er det almindelig kutyme, når en sådan sag står på,

[Ministeren for offentlige arbejder]

at man ikke går i enkeltheder med hensyn til de enkelte, der har budt, hvilke bud de er kommet med osv. Jeg har skriftligt fremsendt til trafikudvalget det, jeg sagde under et samråd, hvor jeg holdt mig til generelle vendinger. Det er nu engang praksis i en sådan sag. Dette være også sagt som kommentar til hr. Grove.

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Jeg vil allerførst til hr. Knud Damgaard sige, at det spørgsmål, som han stillede, kan jeg ikke besvare. Jeg ved jo ikke, hvad der er foregået i udvalget, og har heller ikke haft mulighed for at følge alle de detaljer op, som der åbenbart har været i denne sag, for jeg var jo andetsteds henne.

Dernæst kan jeg sige til hr. Grove, at naturligvis skal en minister – og det gælder også denne regerings ministre – give alle relevante oplysninger, når spørgsmål stilles, hvis ikke der er et eller andet, der taler imod det. Jeg må sige, at jeg har tillid til, at trafikministeren også har gjort dette, og i hvert fald indtil noget andet dokumenteres, må jeg absolut have tillid til det.

Hr. Glensgård beklager, at jeg ikke vil svare, men jeg har for så vidt svaret. Noget andet er, at spørgsmålet, som hr. Glensgård stillede det, manglede en tilstrækkelig saglig begrundelse til, at der kunne gives et mere fyldigt svar på det, og derfor måtte svaret blive, som det blev.

Hermed sluttede spørgsmålet.

10) Til kirkeministeren af:**Burgdorf (KF):**

»Vil ministeren medvirke til, at reglerne for kirkekassernes regnskabsaflæggelse forenkles?«

(Spm. nr. 528).

Skriftlig begrundelse.

Selv om jeg må erkende, at det er rimeligt med retningslinjer for de kirkelige regnskabsberetning og aflæggelse, finder jeg, at der må kunne gennemføres nogle forenklinger. Jeg vil her pege på to forhold. For det første er det for mange kirkekasserere en årlig irritation, at samtlige bilag til regnskabet skal indsendes til provstiudvalget. Når der er sket

lokal revision, må man kunne nøjes med at indsende bilag på særlig anfordring.

Opsætningen af bilag i sagsgrupper med følgende optælling og afstemninger efter revision og regnskabsopstilling medfører et stort arbejde i mange kirkekasser. Det ville nok også være muligt at tillade kirkekassererne at slå kirkekasse og præstelønningskasse sammen til en udvidet kontoramme.

Ved at gennemføre denne og andre forenklinger tror jeg at kirkekasserernes arbejde kunne forenkles med besparelse af mange arbejdstimer som følge. Jeg har derfor fundet det rimeligt at bede ministeren tage spørgsmålet om en forenkling op.

Kirkeministeren (Jørgen Peder Hansen):

Det er min opfattelse, at man så afgjort skal være lydør over for forslag til forenkling og rationalisering af kirkekassernes budgetlægning og regnskabsaflæggelse. Desværre kan jeg ikke følge hr. Burgdorf, hvis forenklingen skal ske på den måde, som er antydnet i begrundelsen for det stillede spørgsmål. Og hvorfor kan jeg ikke det?

Den omstændighed, at der er foretaget revision ved menighedsrådets revisorer, kan ikke medføre, at man nøjes med at sende regnskabsbilag på anfordring med til provstiudvalgets revision. Denne revision er ikke blot en revision for indtægter og udgifter, en revision for status, men den er tillige en kritisk revision for lovligheden af afholdte udgifter og oppebårne indtægter. Det er ikke blot en formalitet, det er en reel revision, og en reel revision er ikke tænkelig, uden at bilag medfølger. Revisionen ved menighedsrådets revisorer har sin begrundelse, og provstiudvalget har sin.

Med hensyn til sammenlægning af kirkekasse og præstelønningskasse kan jeg bemærke, at vi for 8 år siden sammenlagde kirkebetjeningskassen med kirkekassen, og videre skal vi næppe gå under den gældende retstilstand. Kirkekassen administreres af hvert sogns menighedsråd, mens præstelønningskassen administreres af pastoratets menighedsråd i forening.

Men hertil kommer, at vi skal huske hensynet til den efter min opfattelse vigtige bestemmelse i § 14 i lov om kirkers bestyrelse. Det er en regel om, at kommunen har en indsigelsesret over for en vis stigningstakt i

[Kirkeministeren]

den kirkelige ligning. Denne regel gælder kun de samlede ligningsbeløb til kirkekasserne, og allerede dette hensyn motiverer til at holde fast ved den gældende ordning.

Jeg vil gerne sige, at jeg i sidste måned nedsatte et udvalg, som skal beskæftige sig med folkekirkens økonomi. Jeg mener, at der kan være en mulighed for, at de problemer, som hr. Burgdorf her rejser, kan indgå i dette udvalgs arbejde.

Burgdorf (KF):

Jeg vil da gerne takke ministeren for denne redegørelse og også for det sidste, ministeren sagde, at man måske i det udvalg, der nu er nedsat, kan finde veje til en forenkling af regnskabsførelsen inden for menighedsrådene. Men derudover var der ikke så forfærdeligt meget at sige tak for, for ministeren mente ikke, det var muligt at ændre den praksis, man havde.

Nu er jeg da godt klar over, at menighedsrådsmedlemmer vel nok ikke er mere ærlige end andre mennesker i vort samfund. Der må naturligvis en revision til, det er da klart, og det er heller ikke dér, jeg mener at der bør sættes ind. Jeg har hørt kasserere i menighedsråd ytre sig om, at her var noget, som de syntes var overflødigt. Det siger ministeren at det ikke er, og det accepterer vi. Men at man skal køre med to kasser inden for samme menighedsråd – og det gør man jo – kan jeg ikke rigtig forstå. Jeg mener, at der her må kunne ske en forenkling, hvis man har vilje til det.

Jeg kan slet ikke forstå den motivering, som ministeren kommer med, nemlig at det er, fordi kommunen har indsigelsesret. Jeg går ud fra, at det er 20 pct.-reglen, ministeren her tænker på. Denne regel vil jeg da bede ministeren om at få pillet ud, i samme åndedrag som man nu ønsker at revidere alle kirkens anliggender.

Hermed sluttede spørgsmålet.

11) Til *justitsministeren* af:

Ib Christensen (DR):

»Vil ministeren sikre, at den politimæssige efterforskning i voldtægtssager får et andet holdningsmæssigt udgangspunkt fra myndighedsside end det hidtidige, der på forhånd

møder anmeldelsen med en altdominerende skepsis over for, om der har været tale om anvendt tvang, hvilket bl. a. grundfæstes i den holdning, politiaspiranter modtager i undervisningen gennem »Lærebog i politikundskab«?»

(Spm. nr. 529).

Skriftlig begrundelse.

Der har igennem længere tid i offentligheden været fremdraget en række tilfælde, hvor ofre for voldtægt hos politiet er blevet udsat for en afhørings teknik, der betænkeligt nærmer sig psykisk vold, især når man tager processens afstand fra en påstået fysisk voldsproces i betragtning.

Selv om den teoretiske mulighed for falsk anmeldelse naturligvis heller ikke i sådanne sager kan afvises, vil de utvivlsomt være sjældne, og det nok i stadig større grad i takt med ændrede omgangsformer og normer i samfundet.

Forhørsteknikken fastholdes imidlertid på et i bedste fald forældet niveau gennem den anvendte lærebog for politiaspiranter i politikundskab, som cand. jur. Nell Rasmussen og stud. mag. Annalise Kongstad har omtalt i »Årbog for kvindeåret 1978«.

Ib Christensen (DR):

Baggrunden for, at jeg har ønsket at rejse dette spørgsmål, som i øvrigt kommer til besvarelse på den internationale kvindedag i dag, er, at jeg ikke er helt tilfreds med det svar, som justitsministeren tidligere har givet retsudvalget.

En række sager, der har været omtalt i dagspressen og i radioen, tyder på, at politiet undertiden anvender meget bastante og forældede afhøringsmetoder på en for kvinden krænkende måde, fordi man ønsker at sikre sig mod falsk anmeldelse. Det fremgår af svaret til retsudvalget, at der kun har været én falsk anmeldelse for voldtægt i 1977 i København, men 23 opklarede sager og 11, der er afsluttet på grund af bevisets stilling.

Ændrede omgangsformer og vaner gør, at denne mandsdominerede indstilling, som man undertiden får indtryk af gør sig gældende, er forældet. Derfor er det vigtigt, at man ved at rejse sagen offentligt bidrager til, at en sådan indstilling forsvinder. Baggrunden for spørgsmålet er altså ved øget offent-

[Ib Christensen]

lighed omkring dette problem at nedbryde den forældede og for kvindens kønsfrihed krænkende indstilling, som man undertiden kan registrere i den slags sager.

Justitsministeren (Erling Jensen):

Jeg vil gerne erklære mig enig i, at der med det stillede spørgsmål peges på et alvorligt problem, som i det praktiske liv kan give anledning til en række ubehagelige og ulykkelige situationer.

Ved politiets behandling af voldtægtssager vil man ofte møde to interesser, der kan virke modsat hinanden. På den ene side et ønske om, at gerningsmanden findes og bliver retsforfulgt, og på den anden side et ønske om at behandle offeret med den størst mulige skånsomhed. Det er nu engang politiets opgave at opklare disse meget alvorlige forbrydelser, men dette mål kan i praksis ofte kun nås, hvis man under afhøringerne går meget tæt på de implicerede parter. At hævde, at politiet ved afhøringer i disse sager går tættere på ofrene, end hensynet til opklaring af forbrydelserne kræver, har jeg ikke grundlag for at sige. At tale om, at politiet skulle have en grundfæstet holdning i retning af, at ofrene mødes med betydelig skepsis, er der efter min opfattelse heller ikke grundlag for. Det er tværtimod min opfattelse, at politiet generelt behandler disse sager med betydelig takt.

Jeg er, som jeg allerede har sagt, enig med hr. Ib Christensen i, at der er tale om et alvorligt problem, og det er heller ikke min opfattelse, at vi på forhånd skal afvise, at behandlingen af disse sager kan forbedres. Jeg har derfor draget omsorg for, at spørgsmålet bliver taget op til drøftelse i det kommende møde i justitsministeriets centrale samarbejdsudvalg for politiet, og på grundlag af disse forhandlinger vil jeg rette henvendelse til rigspolitichefen vedrørende undervisningen på politiskolen i disse emner.

Ib Christensen (DR):

Jeg vil gerne takke justitsministeren for svaret, som i høj grad er imødekommende. Vi afventer så med spænding, hvad der kommer ud af det. Det er ikke mindst den undervisningsbog, man anvender på politiskolen, som med rette er blevet kritiseret. Jeg kan

altså på denne baggrund sige justitsministeren tak for svaret.

Hermød sluttede spørgsmålet.

12) Til indenrigsministeren af:

Hagen Hagensen (KF):

»Finder ministeren det rigtigt, at kommuner mod betaling udleverer fortegnelser over bestemte befolkningsgrupper, f. eks. modtagere af sociale ydelser, til erhvervsmæssig eller anden brug?«

(Spm. nr. 530).

Skriftlig begrundelse.

I Jyllands-Posten bringes den 1. marts oplysning om, at Silkeborg kommune mod betaling udleverer oplysning om alle tilflyttere til kommunen til pengeinstitutter.

Endvidere er det oplyst, at socialdemokratiet i Silkeborg har kunnet købe fortegnelser over 7.200 pensionister i kommunen, hvilken fortegnelse er anvendt i valgkampen af den socialdemokratiske borgmester.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

For så vidt angår fortegnelser, som kommunalbestyrelsen udleverer ved hjælp af EDB-registre i kommunedata, og som altså indirekte hidrører fra CPR, kan jeg henvise til indenrigsministeriets cirkulære nr. 162 af 10. august 1976 om offentlige myndigheders adgang til oplysninger i det centrale personregister, hvor det i pkt. III hedder:

»Da der ikke er almindelig adgang for private til at få oplysninger fra CPR, må oplysninger, som myndigheder rekvirerer i CPR, ikke videregives til private. Dette er særlig vigtigt i tilfælde, hvor en adresse er markeret som beskyttet, eller hvor personer opholder sig i fængsel el. lign. institution, uanset om adressen er markeret som beskyttet. I givet fald må spørgeren henvises til de kommunale folkeregistre.«

Med hensyn til afgivelsen af masseoplysninger fra folkeregistret er det i § 14, stk. 3, i indenrigsministeriets bekendtgørelse nr. 5 af 5. januar 1973 overladt til kommunalbestyrelsens afgørelse, hvorvidt der til brug for lokale vejvisere til private kan udleveres oplysning om navne og adresser for de personer, der er opført i folkeregistret. Denne bestem-

[Indenrigsministeren]

melse er udtømmende, således at en kommunalbestyrelse herudover ikke uden indenrigsministeriets tilslutning til private kan udlevere folkeregisteroplysninger for udsnit af indbyggere, hvor den enkelte person ikke er identificeret.

Indførelsen af disse regler i 1973 var en stramning i forhold til tidligere, hvor det i det hele var overladt til kommunalbestyrelserne at bestemme, hvorvidt der skulle udleveres navne og adresser til et givet privat formål. Som følge heraf har der hersket en uensartet praksis fra kommune til kommune. I henhold til en gammel praksis, der er tiltrådt af personregistreringsrådet, kan de politiske partier dog få eller købe genparter af valglisterne, der som bekendt kun indeholder navn, adresse og fødselsdato, men ikke personnummer, på samtlige vælgere i kommunen.

På denne baggrund kan jeg besvare det stillede spørgsmål med et nej.

Som det er hr. Hagen Hagensen bekendt, indeholder i øvrigt de registerlovsforslag, som for tiden behandles i retsudvalget, bestemmelser, som også i fremtiden vil være til hinder for, at offentlige myndigheder kan videregive sådanne oplysninger i et omfang som det foreliggende.

Når det drejer sig om Silkeborg kommune, kan jeg sige, at jeg har iværksat en undersøgelse, og såfremt de gældende regler er overtrådt, må disse indskærpes over for kommunen.

Hagen Hagensen (KF):

Jeg vil gerne takke indenrigsministeren for svaret. Sådan set behøver jeg ikke gøre meget andet, for ministeren har med den redegørelse, han her har givet om spørgsmålet, sagt, at der formentlig er gjort brug af adgangen til at få oplysninger fra folkeregistret, som ikke er hjemlet i de gældende regler. Det er naturligt, at ministeren nærmere skal undersøge disse forhold hos Silkeborg kommune og derefter antagelig må nå til at indskærpe, at noget sådant ikke må forekomme.

Jeg vil gerne føje til – nu dagen efter, at vi har haft valg – at det ikke er, fordi der er skrevet til folkepensionister m. fl. i Silkeborg kommune af borgmesteren derovre, ministerens partifælle. Det er ikke det, der er grunden til, at jeg rejser spørgsmålet. Det drejer

sig simpelt hen om borgerens beskyttelse mod, at han bruges til noget, som han egentlig har lov til at holde for må være noget, der bliver mellem det offentlige og ham, nemlig i dette tilfælde, om han modtager en ydelse af den ene eller den anden art fra det offentlige.

Som ministeren allerede har sagt det, vil vi med den registerlovgivning, der er under forberedelse, drage omsorg for, at noget sådant ikke kan forekomme. Jeg tager ministerens bemærkninger til mig om, at han heller ikke synes om, at det er forekommet nu, og dermed har jeg egentlig nået, hvad jeg ønskede med spørgsmålet.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg er helt enig med hr. Hagen Hagensen i, at i det tilfælde, at der er tale om folk, der modtager ydelser, er det direkte forbudt og uanstændigt at gøre det. Men hr. Hagen Hagensen ved, at valglisterne er tilgængelige for alle, de er offentligt fremlagt, og så må man selv finde ud af, hvem man skal skrive til. Det er dér, man har muligheden, men ikke på anden led.

Hagen Hagensen (KF):

Det er næsten synd, at vi skal have denne anden omgang, både for indenrigsministeren og for mig, for forholdet er det, at hvis man havde brugt valglisterne, all right, så kan man drage ud af dem og prøve på at finde ud af, om de, der nu er fyldt 67 år, er dem, man vil skrive til, eller ej. Om de pågældende så kan lide det eller ej, nu vel, det får være. Så langt, så godt. Men det, der er tale om her, er, at man for 2.000 kr. via kommunens folkeregister har fremskaffet 7.200 navne fra Kommunedata, fra et af de registre, som ministeren vil mene er så godt beskyttet. Det er det, synes jeg, der er det forkerte, og det er derfor, jeg har spurgt.

Arentoft (FP):

I forbindelse med beskyttelse af borgerne og opgivelse af sociale ydelser har jeg jo haft et spørgsmål til ministeren til skriftlig besvarelse om, hvorvidt man kunne ændre lidt på CPR-nummeret, således at man lod de 3 løbenumre udgå. Nu har jeg beskæftiget mig en del med EDB, og jeg mener, at det kan

[Arentoft]

gøres rent maskinelt ved en lille programændring.

Ministeren og jeg har drøftet det senere, efter at jeg har fået svaret, og ministeren lovede mig at tale med Danmarks Statistik om, hvorvidt det kunne lade sig gøre fremfor den manuelle løsning, som ministeren har peget på. Jeg vil godt spørge, om ministeren har et svar efter sin samtale med Danmarks Statistik.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg har tidligere givet et ret udførligt svar til hr. Arentoft, og det spørgsmål, hr. Arentoft rejser, har i og for sig ikke megen forbindelse med dette spørgsmål, der drejer sig om indberetning af oplysninger. Men jeg har stadig væk under overvejelse, havd der skal gøres. Det er i øvrigt ikke mig, men økonomiministeren, der sorterer under.

Hermed sluttede spørgsmålet.

13) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:

Ebba Strange (SF):

»Hvad agter ministeren at gøre for at sikre, at forpagtere ansat af DSB overholder loven?«

(Spm. nr. 535).

Skriftlig begrundelse.

I 14 dage har restaurationspersonalet på Århus-Kalundborg-færgen strejket i protest mod, at restauratøren ikke har overholdt de betingelser for afskedigelser, der er opstillet i lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m. v., kap. 5 a.

Dette kapitel omhandler varsling m. v. i forbindelse med afskedigelser i større omfang. Loven, der kun er et år gammel, pålægger en arbejdsgiver at optage forhandlinger, såfremt han planlægger at afskedige mere end 10 personer fra en virksomhed, der beskæftiger mellem 20 og 100 ansatte.

Det er ikke gjort i forbindelse med den omtalte konflikt. Arbejdsgiveren har simpelt hen meddelt personalet en ny vagtplan, der indebærer afskedigelse af 16 medarbejdere. Til trods for det åbenbart lovstridige har arbejdsgiveren nu fritstillet arbejdet.

Da arbejdsgiveren på Århus-Kalundborg-færgens restauration ikke er hvilken som

helst privat arbejdsgiver, men en, der har forpagtet sin virksomhed af staten, kan det ikke være ministeren ligegyldigt, hvorledes han overholder love, der er vedtaget i folkettingen.

Ebba Strange (SF):

Da loven om arbejdsformidling for et års tid siden fik en tilføjelse, der indeholdt regler om varsling i forbindelse med afskedigelser i større omfang, var vi nogle, der var lidt bekymrede for, hvordan man ville sikre, at lovens varslingsregler blev overholdt. Derfor mener jeg, det er vigtigt, at vi er opmærksomme på, om loven nu også faktisk bliver overholdt. Det mener jeg efter de oplysninger, jeg har, ikke er sket i den sag, der i øjeblikket verserer mellem de ansatte og forpagteren af restauranterne på Århus-Kalundborg-færgerne.

Når jeg retter spørgsmålet til ministeren for offentlige arbejder og ikke til arbejdsministeren, så er det, fordi restauranten jo er forpagtet af staten, og det må være ministeren for offentlige arbejder, der er ansvarlig for statens skibe.

Efter hvad jeg har fået oplyst, er det med 14 dages varsel meddelt de ansatte i restauranten, at deres vagtplan skulle ændres på en for dem ganske omfattende måde, bl. a. på den måde, at 16 kollegaer i forbindelse med de nye vagtplaner skulle fyres, og disse fyninger ville også blive iværksat med 14 dages varsel. Det er, så vidt jeg kan vurdere det, en klar overtrædelse af loven.

Nu mener jeg ikke, at vi skal ind i en lang diskussion om, hvorvidt loven er overtrådt eller ej, men sådan som jeg læser den lov, vi vedtog i januar i fjor, så mener jeg for det første, at der skal være forhandlinger med de ansatte, før afskedigelser i så stort et omfang foretages, for det andet, at afskedigelserne skal ske med et rimeligt varsel, og at man skal rette henvendelse til arbejdsmarkedsnævnene, hvis man agter at foretage afskedigelser af dette omfang.

Så vidt jeg kan vurdere sagen, er der flere af disse regler, der ikke er overholdt i den foreliggende sag. Derfor er mit spørgsmål, rettet til ministeren for offentlige arbejder, om han vil være opmærksom på, hvad det er, der sker, og eventuelt kontrollere, om den

[Ebba Strange]

pågældende forpagter har handlet i overensstemmelse med loven eller ej.

Ministeren for offentlige arbejder (Kjeld Olesen):

Med de forpagtere, der arbejder på DSBs områder, er der indgået forpagtningsaftaler, hvori det bl. a. er fastlagt, at de skal overholde alle lovgivningens relevante bestemmelser og de foranstaltninger, der påbydes af offentlige tilsynsmyndigheder. Forpagterne er som arbejdsgivere pålagt at overholde arbejdsmarkedets almindelige regler. De tre store hovedforpagtere er tilsluttet Dansk Arbejdsgiverforening og har gennem denne overenskomst med de respektive fagforbund.

Hovedforpagterne for DSBs færgerestauranter har oplyst, at arbejdsnedlæggelsen på Kalundborg-Århus-ruten har været genstand for forhandlinger mellem Dansk Arbejdsgiverforening og Hotel- & Restaurationspersonalets Samvirke, som tillige med LO har erkendt, at den er overenskomststridig. Sagen har endvidere to gange været behandlet i arbejdsretten, der har idømt de strejkende en bod og pålagt dem at genoptage arbejdet. Da dette ikke er sket inden for den fastsatte frist, har organisationerne erklæret arbejdet frit, og samtlige strejkende er derefter blevet opsagt, samtidig med at der er taget skridt til at genansætte og nyansætte de for restaurationsbetjeningen nødvendige medarbejdere.

Hovedforpagteren mener således, at han har handlet korrekt, hvilket hidtil ikke er bestridt af de implicerede organisationer. Rejses der alligevel tvivl om, hvorvidt bestemmelserne i kapitel 5 a i loven om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring er overholdt, må dette spørgsmål i givet fald indbringes for og afgøres af de pågældende retslige instanser. Jeg må her erindre om, at det er hovedforpagteren og altså ikke DSB, der er part i sagen.

Ebba Strange (SF):

Jeg er godt klar over, at det er hovedforpagteren og ikke DSB, der er part i sagen, men jeg mener alligevel, at DSB har en særlig forpligtelse.

Jeg skal da naturligvis tage til efterretning, at ministeren for offentlige arbejder mener, at hvis der er noget, der ikke er overholdt i den pågældende sag, så må man følge de

regler, der jo ligger i loven om arbejdsformidling med tilføjelsen fra januar i fjor, der siger, at sager, der vedrører denne lov, skal forelægges byretten eller andre retsinstanser. Det, jeg ligesom ville med mit spørgsmål i dag, var, at jeg ville høre, om trafikministeren ville holde særligt øje med, hvad det var, der skete.

Jeg ved godt, at Samvirket mellem de forskellige fagforeninger, der er knyttet til restaurationsbranchen, har accepteret det, og så må man vel fra arbejdsgiverside sige, at det er Samvirket, der har forhandlingsretten, når det drejer sig om denne sag. På den anden side ved jeg også, at de ansattes tillidsfolk ikke har fundet den fremgangsmåde, der har været anvendt, i overensstemmelse med den gældende lov. Det er, når jeg læser de papirer, jeg får deroppefra, som om hverken Samvirket eller restauratøren er fuldstændig klar over, at vi faktisk vedtog en ny lov for et år siden, og at der er nogle helt nye regler i den lov. Efter almindeligt gældende regler kunne man selvfølgelig gøre, som man har gjort. Når jeg netop har draget denne arbejdsformidlingslov frem i dag, så er det, fordi jeg er bange for, at den er meget lidt kendt, og at man både i Samvirket og på arbejdsgiverside ikke er opmærksomme nok på de ret strenge regler, der faktisk findes i den lov.

Jeg er ikke tilfreds med det svar, ministeren for offentlige arbejder har givet i dag, fordi ministeren refererer – hvad jeg godt ved – hvad arbejdsgiveren og Samvirket har sagt. Men der er ikke med ministerens svar ligesom gjort et forsøg på at trænge til bunds i det skete i forhold til den lov, vi har vedtaget herinde. Jeg vil som sagt tage svaret til efterretning og sige, at så må sagen jo gå videre ved retten, hvis det er nødvendigt.

Formanden:

Til et spørgsmåls begrundelse kan der bruges to minutter. Spørgeren kan ikke bruge henad tre minutter to gange i træk.

Ministeren for offentlige arbejder (Kjeld Olesen):

Jeg vil godt sige til fru Ebba Strange, at DSB følger med. Jeg har her loven, jeg har fået den fra DSB. Det, der ligger bagved, er naturligvis, at man har en kontrakt, der fast-

[Ministeren for offentlige arbejder]

sætter ansvarsområderne. Men det forhindrer ikke, at DSB har forespurgt og fået en hel del oplysninger, der drejer sig om de møder, der har været holdt i december måned sidste år, det samarbejdsudvalgs møde, der har været afholdt i begyndelsen af januar i år, og andre oplysninger. Men DSB kan ikke, med det kontraktlige forhold, der eksisterer, sige: nu skubber vi jer til side, og nu synes vi, vi skal ind i billedet. Der må man følge de regler, vi selv har fastlagt her i folketinget, det vil sige, at det må være de relevante retslige instanser, der tager sig af det videre.

Hermed sluttede spørgsmålet.

14) Til *ministeren for offentlige arbejder* af:

Aksel Pedersen (V):

»Vil ministeren søge tilvejebragt en bevilgning på 1½ mill. kr. til undersøgelser af forholdene i Hanstholm havn?«

(Spm. nr. 545).

Skriftlig begrundelse.

De pågældende penge skal benyttes til en undersøgelse af Hanstholm havns egnethed i forbindelse med de nuværende forhandlinger om en eventuel kommende automobilfærgerute Hanstholm-Bergen. Det er lokalt fastslået, et en sådan undersøgelse er nødvendig, og over for mig har formanden for Hanstholm Havns Fiskeriforening, Svend Heiselberg, gjort opmærksom på sagen.

Aksel Pedersen (V):

Jeg vil gerne lige have lov til at begrunde spørgsmålet. Det er formanden for Hanstholm Havns Fiskeriforening, hr. Svend Heiselberg, der har henvendt sig til mig, og så sent som i går aftes kom også borgmesteren. De pegede på, at der er et problem med den bevilling, der skal bruges til en undersøgelse med henblik på færgeruten. Man skal have den undersøgelse for at kunne komme videre i forhandlingerne om at få skabt en færgerute fra Hanstholm til Norge.

Vi er meget interesserede i den del af landet i at få færgeruten oprettet. Der er jo andre udgangspunkter, man kunne vælge i stedet, men det vil give en god fordeling af trafikken, hvis den starter fra Hanstholm, og det vil samtidig give staten en mulighed for

at vise, at den har en hensigt med at lave en havn på den plads.

Det er baggrunden, og da jeg mistede min stemme i går, vil jeg lade være med at træde mere i det.

Ministeren for offentlige arbejder (Kjeld Olsen):

I denne sag er jeg bekendt med, at der har været ført forhandlinger mellem bl.a. lokale danske myndigheder og norske kredse om oprettelse af en færgerute mellem Vestnorge og Danmark. Man har talt om et udgangspunkt i Bergen eller et andet sted. Jeg har på et møde med repræsentanter for Hanstholm kommune og Viborg amt fået nærmere oplysninger om planerne, som jeg også senere har holdt mig orienteret om. Jeg var jo i Hanstholm i forgårs, hvor jeg havde lejlighed til at se tingene på stedet og naturligvis også snakkede med borgmesteren.

Det er oplyst, at der bag planerne står et norsk speditionsselskab, der med bygning af en færge agter at gå ind i rederibranchen. Det har imidlertid ikke været muligt at få oplyst størrelsen og arten af den påregnede trafik, ligesom man ikke har modtaget endelige oplysninger om skibets udformning. Jeg kan føje til, at jeg ved mit møde i forgårs i Hanstholm bl. a. fik at vide, at den oprindelige længde af færgeren var ændret til en noget mindre; men helt eksakt foreligger det ikke. Det var meningen, har jeg forstået efter udtalelser fra norsk side, at skibet skulle have været kontraheret i 1977, men endnu er der som sagt ikke sket noget.

Sagen har været behandlet på møder i havnerådet for Hanstholm havn, der har den umiddelbare forvaltning af havnen, og her har altså også været behandlet spørgsmålet om tilvejebringelsen af en bevilling på 1-2 mill. kr. til gennemførelse af en besjellingsanalyse samt modellforsøg vedrørende fortøjningsforholdene osv. Der var i havnerådet enighed om nødvendigheden af undersøgelsen, men medens flertallet var af den opfattelse, at den burde foretages snarest muligt, tilkendegav mindretallet, at den ikke burde udføres, før der i overensstemmelse med de generelle retningslinjer, der er udarbejdet af ministeriet for behandling af færgesager, forelå konkrete oplysninger fra rederiet.

[Ministeren for offentlige arbejder]

Jeg er bestemt ikke uenig med hr. Aksel Pedersen i, at vi skal gøre, hvad vi kan for at hjælpe også i de egne, hvor beskæftigelsesproblemerne er større end i andre egne. Men jeg må også være enig i det synspunkt, at vi må have et tilstrækkelig konkret grundlag, for vi bevilger penge af en størrelsesorden på op imod 2 mill. kr. Jeg vil så føje til, at man jo også fra norsk side har haft andre havne inde i billedet end lige Hanstholm – jeg tænker her på Esbjerg.

Jeg vil meget gerne tage sagen under velvillig overvejelse, hvis de nødvendige oplysninger fremkommer fra norsk side. Det er min hensigt stadig væk at fastholde den nære kontakt, jeg har haft med Hanstholm kommune, og naturligvis – da det jo er en statshavn – også med havnerådet.

Aksel Pedersen (V):

Jeg vil gerne sige tak til ministeren, fordi jeg forstår, at der er velvilje til stede. Men man står altså i den situation, at tingene ligesom er kørt fast imod hinanden. Fra norsk side forlanger forhandlingsgruppen, at man har et tilsagn om pengene her, og fra dansk side stiller man ligesom krav om nogle bedre oplysninger. Det er jo tit den slags ting, der får den form for forhandlinger til at gå i stå. Man kan ligesom ikke komme videre, og det kan blive en dyr, hvad skal vi sige, stilstandssituation, man kommer ind i.

Jeg håber, at ministeren vil være velvillig, hvis der skal vise sig nye ting ret omgående. Ellers bliver jeg nødt til at stille det som et privat forslag til budgettet.

Ministeren for offentlige arbejder (Kjeld Olesen):

Jeg kan oplyse, at der, jeg tror, det er den 17. marts, skal være møde i havnerådet, og så kan vi håbe på, at der er yderligere oplysninger, således at man kan sætte spørgsmålet på dagsordenen eller rettere sagt, det vil blive behandlet under alle omstændigheder. Det er altså ikke af vrangvilje, jeg finder, at vi skal have tilstrækkelig grund under fødderne. Vi har haft andre eksempler, hvor man snakker om at etablere en færgerute, men hvor det kan vise sig, at grundlaget er nok så spinkelt. Hver en øre, vi skal anvende fra statens side, skal helst anvendes på en så sigts-

mæssig måde som muligt, og det går jeg ud fra at vi kan være enige om.

Hermed sluttede spørgsmålet.

Formanden:

Det som nr. 15 opførte spørgsmål (spm. nr. 541) udgår til skriftlig besvarelse.

16) Til udenrigsministeren af:**Voigt (FP):**

»Ministeren bedes oplyse, med hvilken begrundelse der den 8. juni 1978 for skatteborgernes penge skal afholdes festivitets på Hotel Christiansminde i Svendborg for samtlige udenlandske ambassadører med damer, samt hvad denne fest og overnatning sammenlagt koster, idet det i Svendborgposten den 1. marts 1978 oplyses, at denne festivitas er en årligt tilbagevendende begivenhed i forbindelse med en Danmarksrundtur.«

(Spm. nr. 544).

Skriftlig begrundelse.

Det er deprimerende, at borgerne i en tid med manglende socialdemokratisk vilje til at afhjælpe arbejdsløsheden og Danmarks valutatiske problemer og forbedre forholdene for vore åndssvage og pensionister skal være vidne til den slags frådserier i lighed med det, der hvert eneste år foregår i Nordisk Råd.

Voigt (FP):

Jeg har forstået, at det, jeg her har spurgt om, er en årligt tilbagevendende begivenhed, som nu har fundet sted igennem 16 år. Disse udenlandske ambassadører med damer har bl. a. besøgt Nordjylland, Djursland og Bornholm, og nu er turen så kommet til det skønne Fyn.

Når jeg har spurgt udenrigsministeren, hvad det koster – jeg går ud fra, at det koster noget, og at man med den sædvanlige socialdemokratiske flothed betaler for disse gæster – så er det, fordi jeg synes, at det er fantastisk urimeligt, at man i en tid med manglende vilje fra socialdemokratiets side til at forbedre forholdene for vore pensionister og for vore åndssvage i den grad ødsler med skatteborgernes penge til store middage. Ja, det kan ikke hjælpe noget, at socialdemokraterne

[Voigt]

sidder og ryster på hovedet, for jeg synes, det er uforskammet, at man inviterer disse mennesker på en stor gallamiddag, ca. 100 personer med damer. Det synes jeg er forkert, for disse mennesker er virkelig velbjærgede. De er vellønnede. De har råd til at betale denne middag selv.

Derfor vil jeg gerne spørge udenrigsministeren, om han dog ikke anstændigvis kan lade disse mennesker selv betale denne årlige Danmarkstur med disse udenlandske ambassadører. Hvorfor skal den danske arbejder betale? Det bliver jo taget af skatteydermidlerne, og vi ved jo, at næsten al indkomstskat kommer fra den arbejdende befolkning.

Udenrigsministeren (K. B. Andersen):

Jeg skal ikke bruge den korte tid, der er til at besvare spørgsmål, til at korrigere de dele af hr. Voigts udtalelser, som var direkte i strid med sandheden, de faktiske forhold og hans viden om socialdemokratiets politik.

Hvis vi skal afskaffe arbejdsløsheden, er en af mulighederne, at vi bruger den udenrigstjeneste, som hr. Voigt vil afskaffe, til at fremme eksporten, til at skaffe arbejdspladser. Det vil sige, at vi sørger for, at ambassadørerne kommer ud i landet, ser dansk erhvervsliv, ser danske turistattraktioner, træffer ledere for vort erhvervsliv ikke alene i København – for dér kan de godt træffe dem – men netop ud over landet.

Jeg svarer ikke, for at hr. Voigt skulle forstå noget af dette. Det er, fordi spørgsmålet er stillet. Jeg tror ikke, at hr. Voigt forstår noget af det.

Middagen og overnatningen koster i øvrigt et halvt hundrede tusinde kroner.

Voigt (FP):

Vi fik som sædvanlig et svar, der viser, at man hellere vil klandre spørgeren fremfor at komme med et sagligt svar. Jeg synes bestemt ikke, det er et sagligt svar at sige, at disse ambassadører skal have denne middag, fordi de skal ud og se vores erhvervsvirksomheder og vores turistattraktioner. Det har de sandelig råd til at betale for selv, hr. udenrigsminister! Kendsgerningen er, at det, der står tilbage, er, at man vil opvarte disse mennesker med – kan jeg forstå på udenrigsministeren – et beløb af størrelsesordenen 50.000 kr.

Da det nu er sådan, at jeg ifølge forretningsordenen ikke kan komme op mere, vil jeg da gerne her i mit sidste indlæg sige til udenrigsministeren, at jeg ønsker udenrigsministeren og de udenlandske ambassadører med damer og andre velbjærgede folk, der nu skal med til dette festgilde den 8. juni i Svendborg, rigtig velbekomme. Jeg håber, at de vil blive godt fede og godt mætte af den middag, de skal have for arbejderens surt tjente penge.

Udenrigsministeren (K. B. Andersen):

Jeg burde egentlig ikke svare på disse bravader, som ikke kommer sagen ved, og som viser, at hr. Voigt som sædvanlig intet har forstået af det, han taler om. Der er her tale om en fornuftig eksportindsats. De 50.000 kr. er en beskeden reklame for Danmark, jævnført med den skade, som jeg ustandselig støder på i udlandet, og som Danmark lider under i øjeblikket, fordi landets næststørste parti er af den karakter, det er, og fordi dets leder deler sin tid mellem byretten og folketinget.

Hermed sluttede spørgsmålet.

17) Til *socialministeren* af:

Alfred Hansen (DR):

»Vil ministeren tage initiativ til at forhindre, at 26 omsorgsmedarbejdere på åndssvageforsorgens centralinstitution Strandhøj i Nyborg afskediges efter 1. april på et tidspunkt, hvor antallet af klienter vil stige, og hvilke kommentarer har ministeren til, at personaleafskedigelser vil medføre, at klienterne må lægges tidligere i seng, samt at de hårdest belastede klienter må spændes fast eller have mere beroligende medicin?«

(Spm. nr. 536).

Skriftlig begrundelse.

Af oplysninger i de fynske dagblade den 28. februar 1978 fremgår, at de åndssvage gennem de planlagte besparelser bliver ladet i stikken. For åndssvageforsorgen på Fyn betyder besparelserne, at personalet nedskæres med 40 heltidsstillinger, heraf de 26 på Strandhøj, som i øjeblikket har ca. 220 klienter.

[Alfred Hansen]

Idet det viser sig, at den forventede udslusning af klienterne hverken er mulig eller forsvarlig, da de ikke er så selvhjulpne, at de kan udskrives fra institutionen, og da der på Fyn ikke findes tilstrækkeligt med kollegier eller pensionater, som kan samle de åndssvage op i forbindelse med en udslusning, vil de påtænkte afskedigelser være udtryk for menneskelig foragt for de af vore medborgere, som mest af alle er afhængige af politikernes forståelse for deres problemer.

For at sikre en tilfredsstillende standard inden for åndssvageforsorgen efter amternes overtagelse af særfor sorgen fra den 1. januar 1980 vil det være af afgørende betydning, at socialministeriet ikke foretager nedskæringer, men tværtimod giver pristalsregulerede merbevillinger, så amterne ikke overtager institutioner på et forringet niveau.

Socialministeren (Eva Gredal):

Til det stillede spørgsmål vil jeg gerne sige, at jeg vil tage alle mulige initiativer for at forhindre afskedigelser inden for åndssvageforsorgen. Imidlertid var for forsorgscenteret på Fyn forholdet det pr. 1. april 1977, at klienttallet medførte, at personalet skulle reduceres med omkring 40 heltidsstillinger. For at forhindre afskedigelser som følge af nedgang i klienttal dengang, søgte jeg og fik en ekstrabevilling i 1977-78, som medførte, at der blev overført 13 mill. kr. til åndssvageforsorgen til dette formål. Tanken var, at personale-reduktionen skulle ske gradvis og gennem naturlig afgang.

I december 1977 blev det indberettet til ministeriet, at Fynscenteret, som fik 3,3 mill. kr. af særbevillingen, altså ca. 25 pct., forventede, at 33 ansatte inden for boafsnittene og 10 inden for skoleområdet ville forlade centeret. Det er det tal, der nu opgives til ca. 40, hvoraf de 26 er på centralinstitutionen Strandhøj. Ekstrabevillingen er med andre ord blevet betragtet som en permanent bevilling, eller også har der bogstavelig talt ikke været tale om naturlig afgang på Fynscenteret.

Det er vanskeligt at acceptere kritik af den dengang pålagte reduktion, hvis der inden for åndssvageforsorgens forskellige centre skal være ensartede forhold mellem antal klienter og personale. Og der er ikke siden finansåret 1977-78 eller for finansåret 1978

regnet med nedgang i personaletal som følge af forventet udslusning af klienter. Derimod er der stillet bevilling til rådighed allerede fra indeværende finansår til ibrugtagning af 12 funktionærværelser til klienter, der i højere grad end hidtil skal søges selvstændiggjort. Yderligere stigning i klientantal forventes ikke efter de oplysninger, jeg har fået fra centeret.

Påstanden om, at afskedigelser vil medføre, at klienter lægges tidligere i seng, spændes fast og får beroligende medicin, afvises skarpt fra forsorgscenterets side.

Jeg vil godt vende tilbage til spørgsmålet om afskedigelser og slå fast, at nedgang i personaletal som konsekvens af nedadgående patienttal ikke er urimelig. Imidlertid føles det ofte af personalet som en standardnedgang. Men forsorgens standard for 1976-77 vil blive opretholdt og endda lidt forbedret. De tekniske forhandlinger om finanslovbevilling i 1978 er endnu ikke afsluttet, men jeg kan stille i udsigt, at enhver tilpasning af klienttal og bevilling vil ske ved naturlig afgang af personale; ingen medarbejder ved åndssvageforsorgen vil blive afskediget af den grund.

Alfred Hansen (DR):

Jeg vil gerne takke socialministeren for den positive indstilling til at stræbe efter at forhindre - hvis jeg må forstå det sådan - afskedigelser på Strandhøj.

Det ligger sådan, at klienttallet på centeret, efter hvad jeg har fået oplyst, er på 232 i øjeblikket og med udsigt til 10-12 stykker mere, hvilket betyder, at det så er fuldt belagt. Der har altså ikke fundet denne udslusning sted, som har været forudsætningen for besparelserne. Jeg vil gerne spørge socialministeren, om ikke de tungere klienter, i det øjeblik der eventuelt udsluses og kommer andre klienter ind, som er tungere, kræver ekstra omsorg, sammenlignet med de lettere klienter, som eventuelt bliver udsluset.

Må jeg fortolke socialministerens svar derhen, at socialministeren, eventuelt igennem en merbevilling på den kommende finanslov, hvor der er fremsat ændringsforslag fra visse partier i folketinget om en merbevilling, vil forhindre afskedigelser? Et konkret spørgsmål: vil socialministeren forhindre afskedigelser, hvis klienttallet er konstant?

[Alfred Hansen]

Hvis en nedskæring alligevel bliver en realitet, hvilke kommentarer har ministeren så til, at personalet på Strandhøj – det fremgår af dagbladene; jeg har bunker af avisreferater om det – har stillet i udsigt, at de ikke med de besparelser, der her er planlagt med de omtalte 26 heltidsstillinger, som skal nedskæres, vil kunne tilgodese klienterne i beskæftigelsessituationen i det daglige arbejde, og at de må se sig nedsaget til at lægge dem tidligere i seng, eventuelt spænde dem fast eller give dem stærkere beroligende midler?

Jeg finder, det i sig selv er ganske forfærdeligt, at vi i et såkaldt velfærdssamfund må behandle vore absolut dårligst stillede medborgere sådan, de medborgere, som fremfor alle andre har krav på politikernes forståelse og årvågenhed i denne sag.

Socialministeren (Eva Gredal):

Som jeg sagde i mit første svar, er der kommet en 10–12 klienter, men der er også kommet en ekstrabevilling til Strandhøj af den grund.

Med hensyn til vurderingen af, hvilket klientel der er tungt og ikke tungt, så foregår der for øjeblikket en undersøgelse af, hvorledes klientelet er rent tyngdemæssigt. Vi kan ikke behandle Strandhøj anderledes, end vi behandler andre institutioner. Nu ligger det sådan, at Strandhøj har en meget høj normering i forhold til andre af vore institutioner, og jeg synes ikke, man kan pille et enkelt område ud og mene, at man her fra folketingets side alene skal tage hensyn til det. Jeg har et ansvar over for den resterende del af åndssvageforsorgen, som endnu ikke har nået samme stade, som de har på Strandhøj.

Jeg kan sige, som jeg også har sagt til pressen i dag, at der vil blive stillet større bevillinger til rådighed for åndssvageforsorgen, men det er ikke noget nyt; det er noget, der altid sker i forbindelse med reguleringen af finansloven, når vi når frem til vedtagelsen af finansloven.

Ydermere kan jeg sige, at vi har drøftet spørgsmålet ved et møde i regeringen, og efter min anmodning har såvel statsministeren som finansministeren sagt ja til at tage rundt og se på nogle af vore institutioner og også selv se, hvorledes forholdene er for vore klienter.

Alfred Hansen (DR):

Jeg forstår på ministerens svar, at man ikke kan have en højere standard på Strandhøj, end man har andre steder. Så vil jeg gerne opfordre ministeren til, at man eventuelt hæver standarden på alle åndssvageforsorgens institutioner. Dette er jo også en mulighed, og det skal ikke skorte på retsforbundets velvilje til at støtte ministeren i et sådant initiativ.

Socialministeren (Eva Gredal):

Jeg må gøre hr. Alfred Hansen opmærksom på, at der er sket standardforbedringer inden for åndssvageforsorgen over det hele. Det, der sker nu, er en ressourceudligning mellem centrene, men standardforbedringer er der altså sket.

Hermed sluttede spørgsmålet.

18) Til socialministeren af:

Uwe Jensen (Ribe a.) (FP):

»Vil ministeren gøre en indsats for, at bistandsloven kan få virkning for ofre for vold i tilfælde, hvor der har været afholdt positive udgifter som f. eks. til proteser og briller, og hvor lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser ikke dækker?«

(Spm. nr. 540).

Skriftlig begrundelse.

I bemærkningerne til lovforslag nr. L 102 af 22. november 1977 fra kristeligt folkeparti henvises bl. a. til et erstatningsproblem vedrørende en protese. Under behandlingen i folketingssalen af dette forslag den 13. januar 1978 omtalte flere ordførere dette spørgsmål.

I ugebladet Se og Hor af 9. marts 1978 behandles et andet tilfælde. Her er der tale om, at voldsofferet – ud over ikke at kunne få erstatning for svie og smerte på grund af voldsmandens betalingsudygtighed – ikke modtager refusion af sine udlæg til briller, transportudgifter o. lign.

I ovennævnte har vi et typisk trangstilfælde, hvor samfundet burde stå parat til at hjælpe et medmenneske, der ganske uforstyldt er kommet i ulykke.

[Socialministeren]

Socialministeren (Eva Gredal):

Der henvises i begrundelsen for spørgsmålet til et forslag om ændring af loven om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser, der har været til behandling her i tinget. Dette forslag går ud på, at loven i særlige tilfælde skal kunne anvendes på skader, som er forvoldt før lovens ikrafttræden den 1. oktober 1976, og forslaget er som bekendt henvist til behandling i folketingets retsudvalg.

Om mulighederne for øget hjælp efter sygesikrings- eller bistandsloven kan jeg oplyse, at der ikke i nogen af disse love er særlige regler om hjælp til personer, der har været ofre for forbrydelser. Der vil i disse tilfælde kunne ydes hjælp, såfremt de almindelige betingelser er opfyldt. Det er det sociale udvalg i ansøgerens opholdskommune, der i de enkelte tilfælde afgør, om lovens betingelser for at yde hjælpen er til stede, og der er i de fleste tilfælde mulighed for at indbringe udvalgets afgørelse for ankenævnet eller den sociale ankestyrelse, hvis man ikke er enig i den trufne afgørelse fra kommunen.

Efter min opfattelse bør der ikke i sociallovgivningen indføres særregler for så vidt angår hjælp til personer, der har været udsat for forbrydelser. Disse vil som nævnt i de enkelte tilfælde kunne rette henvendelse til socialudvalget for at få undersøgt, om de opfylder betingelserne for at få hjælp.

Uwe Jensen (Ribe a.) (FP):

Jeg er næsten tilfreds med socialministerens svar. I manges øjne er det måske en lille sag. Vi har her et tilfælde, hvor der kommer økonomiske konsekvenser oven i de ulykkelige følger af et voldeligt overfald, og hvor den gældende lov ikke dækker i dette og lignende tilfælde. En sådan ekstraordinær situation må kunne falde ind under bistandsloven, selv om jeg da må indrømme, som socialministeren siger det, at en tolkning ikke umiddelbart giver mulighed herfor. Med de millionbeløb, der bruges alene på administrationen af bistandsloven, kan det ikke nytte, at den overfalder i denne og i andre sager, hvor der opstår erstatningskrav, og hvor voldsmanden er ubemidlet, ikke får den nødvendige opbakning.

Jeg er glad for, at socialministeren har svaret positivt, og jeg vil gerne bede socialministeren eventuelt tage sig af denne speci-

elle sag fra Vejen, så den får et positivt udfald.

Socialministeren (Eva Gredal):

Jeg skal gøre opmærksom på, at jeg ikke kan blande mig i behandlingen af den enkelte sag. Vedkommende må selv rette henvendelse til socialforvaltningen.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Formanden:

Fra ministre er modtaget besvarelser af skriftlige spørgsmål.

Spørgsmål stillet af følgende medlemmer af folketinget og besvarelserne heraf er optaget i Folketingstidende nedenfor:

Melchior: spm. nr. 473.

Maisted: spm. nr. 486.

Jens Møller: spm. nr. 492.

Svend Erik Hovmand: spm. nr. 493 og 501

Inger Stilling Pedersen: spm. nr. 494.

Jørgen Jensen: spm. nr. 495 og 496.

Bjørn Poulsen: spm. nr. 497.

Askjær Jørgensen: spm. nr. 500.

Grethe Philip: spm. nr. 503.

Bernhard Baunsgaard: spm. nr. 512.

Wilhelm: spm. nr. 525 og 526.

Til *udenrigsministeren* (14/2 78) af:

Melchior (CD):

»Vil ministeren genfremsætte den indbydelse til Dansk Arbejdsgiverforening om at lade sig repræsentere i den danske delegation ved de årlige FN-generalforsamlinger, som DA modtog for en del år siden, men dengang takkede nej til?«

(Spm. nr. 473).

Begrundelse.

I lighed med LO, Danske Kvinders Nationalråd og Dansk Ungdoms Fællesråd blev der for en del år siden åbnet adgang for Dansk Arbejdsgiverforening til at have en observatør i den danske delegation ved FN-generalforsamlingerne. De tre sidstnævnte organisationer har gennem årene benyttet

[Melchior]

denne adgang. Da det føles som en mangel ved delegationens sammensætning, at DA ikke deltager, anmoder spørgeren herved udenrigsministeren om efter de mange års forløb at forny indbydelsen til DA.

Besvarelse (2/3 78):

Udenrigsministeren (K. B. Andersen):

Jeg vil gerne først sige, at det må bero på en misforståelse, når hr. Melchior udtaler, at regeringen for en del år siden har fremsat indbydelse til Dansk Arbejdsgiverforening om at lade sig repræsentere i den danske delegation til FNs generalforsamlinger. Dansk Arbejdsgiverforening har heller ikke selv fremsat anmodning om at få en repræsentant i delegationen.

Den danske fagforeningsbevægelse har haft en repræsentant i delegationen siden 1946. Det samme gælder Danske Kvinders Nationalråd. Dansk Ungdoms Fællesråd har de sidste syv år haft en repræsentant på studieophold i New York under generalforsamlingen. Det overvejedes i 1946 også at lade Dansk Arbejdsgiverforening indgå i delegationen, men da der ikke forelå nogen klart tilkendegivet interesse, opgav man tanken. Siden 1946 har spørgsmålet ikke været drøftet.

Skulle Dansk Arbejdsgiverforening anmode om at blive repræsenteret i den danske delegation til FNs generalforsamlinger, vil spørgsmålet naturligvis blive taget op til overvejelse.

For fuldstændighedens skyld vil jeg dog gerne tilføje, at udenrigsministeriet løbende drøfter behandlingen af FN-sager med de erhvervsorganisationer, som har interesse i de pågældende sager.

Til *indenrigsministeren (20/2 78)* af:

Maisted (FP):

»Ministeren bedes oplyse, bilagt cost-benefit-analyser, om der er behov for sygehusudvidelser eller opførelse af nye sygehuse, hvis man havde bedre udnyttelse af røntgenafdelinger, laboratorier og ambulatorier samt praktiserende læger og praktiserende specialister.«

(Spm. nr. 486).

Besvarelse (1/3 78):

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

De i spørgsmålet nævnte problemer vedrørende en mere effektiv udnyttelse af de samlede ressourcer i sundhedsvæsenet har været overvejet i det såkaldte sundhedsprioriteringsudvalg. Dette udvalg har imidlertid jfr. dets betænkning nr. 809/1977: Prioritering i sundhedsvæsenet ikke på det nuværende informationsgrundlag kunnet anbefale en bredere opgaveforskydning mellem de forskellige dele af sundhedsvæsenet. Udvalget finder derimod, at en mere effektiv ressourceudnyttelse vil kunne opnås gennem et tættere samarbejde mellem sygehusvæsenet og alment praktiserende læger og praktiserende speciallæger.

Det for indenrigsministeriet senest foreliggende skøn over behovet for sygehusudvidelser og opførelse af nye sygehuse er i hovedtræk offentliggjort i budgetdepartementets investeringsredegørelse (De offentlige investeringer 1978-90, pp. 144-149 samt bilag 8).

Betragtes det somatiske sygehusvæsen under ét, vil det årlige investeringsniveau formentlig være af størrelsesordenen 500-600 mill. kr. i 1980'erne med en faldende tendens. Der er derudover i perioden 1978-90 tale om et klart fald i investeringerne i forhold til den forudgående periode.

Disse skøn bygger hovedsagelig på oplysninger, som indenrigsministeriet har indhentet i de enkelte amtskommuners sygehusforvaltninger, herunder navnlig investeringsoversigterne for årene 1978-81.

Det må fremhæves, som det også sker i investeringsredegørelsen, at disse skøn efter indenrigsministeriets opfattelse må betragtes som værende minimumsskøn over behovene i de kommende år. De forestående projekter inden for den somatiske sygehussektor er da også stort set afledt af såvel den igangværende funktionelle samordning af den somatiske sygehusfunktion som af behovet for reinvesteringer og teknologisk fornyelse.

Det skal endvidere oplyses, at indenrigsministeriet med skrivelse af 1. april 1976 til samtlige sygehuskommuner udsendte den såkaldte »sparevejledning« (Vejledning vedrørende foranstaltninger til fremme af besparelser inden for sygehusvæsenet), som blev udarbejdet af en arbejdsgruppe under sundhedsprioriteringsudvalget. I denne vejledning gives en række anvisninger til fremme af en

[Indenrigsministeren]

mere kritisk og økonomisk bevidst holdning til træk på røntgen- og laboratorieblokken med henblik på en mere rationel udnyttelse af den eksisterende undersøgelseskapacitet.

Til *justitsministeren* (20/2 78) af:

Jens Møller (KrF):

»Vil ministeren i overensstemmelse med lov om dyreforsøg § 8, hvorefter justitsministeren fastsætter regler om fremskaffelse af dyr til forsøg, tage initiativ til, at det ikke bliver tilladt at avertere efter dyr til forsøg?«
(Spm. nr. 492).

Begrundelse.

Baggrunden for dette spørgsmål er, at der stadig i pressen findes annoncer, hvor man søger dyr, bl. a. katte, til forsøg. F. eks. søger Århus universitet den 2. februar i Aalborg Stiftstidende katte til forsøg og lover selv at afhente kattene og betale dem med 30 kr. pr. stk. Denne praksis vil overmåde let forlede skrupelløse personer til at stjæle katte og således få en nem indtægt. Det kræver ikke megen fantasi at forestille sig, hvad denne mulighed kan betyde af ængstelse og uro for mennesker, hvis kat er forsvundet, midlertidigt eller for stede.

Besvarelse (28/2 78):

Justitsministeren (Erling Jensen):

Efter § 8 i lov om dyreforsøg (lov nr. 220 af 18. maj 1977) kan justitsministeren fastsætte regler om fremskaffelse af dyr til forsøg. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at der i medfør af bestemmelsen kan fastsættes nærmere regler om, på hvilke måder brugere af forsøgsdyr lovligt kan fremskaffe dyr til forsøg. I bemærkningerne til lovforslaget er det oplyst, at det allerede følger af anden lovgivning, at dyr, der tilhører andre, ikke må anvendes til forsøg uden ejerens samtykke.

I begrundelsen for spørgsmålet er det angivet, at det er problemet med hensyn til ejerforholdet, der er anledning til spørgsmålet om, hvorvidt avertering efter dyr til forsøg vil blive forbudt.

Justitsministeriet kan i den forbindelse, således som det også er sket i bemærkningerne til lovforslaget, henvide til, at en mærk-

ning af dyret, som f. eks. øremærkning af katte, normalt vil være et indicium for, at dyret ikke lovligt har kunnet indfanges til dyreforsøg. En sådan mærkning vil ofte være en praktisk løsning for den katteejer, der frygter, at hans kat ulovligt skal blive indfanget og anvendt til dyreforsøg.

I forbindelse med udpegelsen af medlemmerne af dyreforsøgsudvalget har justitsministeriet anmodet udvalgets formand om, at udvalget afgiver indstilling til justitsministeriet om, hvilke administrative bestemmelser der efter udvalgets opfattelse er behov for at fastsætte i medfør af dyreforsøgsloven, herunder også i medfør af § 8.

Justitsministeriet finder det derfor naturligt, at endelig stillingtagen til en bestemmelse som foreslået i spørgsmålet afventer udvalgets indstilling. Justitsministeriet skal i den forbindelse henvide til den alsidige repræsentation, der findes i udvalget, af hvis 8 medlemmer 3 er udpeget efter indstilling fra dyrebekyttelsesforeningerne.

Justitsministeriet har samtidig hermed gjort udvalget bekendt med det stillede spørgsmål og nærværende svar.

Til *økonomiministeren* (22/2 78) af:

Svend Erik Hovmand (V):

»Mener ministeren, at rigsrevisionen kan og bør tage sig af en vurdering vedrørende forpagtningssagen af en kiosk i Københavns lufthavn?«

(Spm. nr. 493).

Begrundelse.

Ifølge presseforlydender har ministeren for offentlige arbejder ønsket en uvildig vurdering af den økonomiske side af sagen foretaget af rigsrevisionen. Efter min opfattelse er det imidlertid yderst betænkeligt at anvende rigsrevisionen i en egentlig sagsbehandling, idet revisionens opgave alene er den efterfølgende kritik.

Besvarelse (28/2 78):

Økonomiministeren (Per Hækkerup):

Lad mig indledningsvis bemærke, at ministeren for offentlige arbejder i behandlingen af den omtalte sag ønskede at konsultere et uvildigt organ og i den forbindelse overveje-

[Økonomiministeren]

de en henvendelse til rigsrevisionen. Overvejelserne førte til, at ministeren for offentlige arbejder ikke mente det i overensstemmelse med rigsrevisionens funktioner at påtage sig en sådan opgave. Rigsrevisionen har derfor ikke modtaget nogen henvendelse om bistand i den omhandlede sag. Spørgsmålet har således alene teoretisk interesse.

Det er rigsrevisionens hovedopgave at revidere statens regnskaber i overensstemmelse med § 3 i rigsrevisorloven. Revisionen er i princippet efterfølgende, og det må derfor falde uden for rigsrevisionens opgave i henhold til § 3 at foretage en vurdering af en sag, der endnu ikke er afgjort af administrationen.

Rigsrevisorlovens § 8, stk. 2, indeholder dog bestemmelse om, at rigsrevisor bistår ministrene ved tilrettelæggelsen af regnskabsførelsen og den regnskabsmæssige kontrol.

Dette indebærer, at bestemmelsen ikke kan anvendes således, at rigsrevisionen indblandes i den administrative sagsbehandling og derved får et medansvar for de økonomiske dispositioner, som den senere skal revidere.

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (22/2 78) af:

Inger Stilling Pedersen (KrF):

»Kan ministeren oplyse, i hvilket omfang et bibliotek er forpligtet til at fremskaffe en ønsket bog?«

(Spm. nr. 494).

Begrundelse.

Mange mennesker er i tvivl om, i hvilket omfang biblioteket er forpligtet til at skaffe en bog. Det kan se ud, som om det alene er bibliotekaren, der bestemmer, om han vil skaffe en bog hjem, og at han kan nægte det, hvis bogen efter hans mening er for ringe. Det kan f. eks. dreje sig om kristne bøger, som bibliotekaren ikke engang har læst.

Besvarelse (28/2 78):

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Ministeriet har brevvekslet med bibliotekstilsynet om sagen, og man kan på dette grundlag udtale følgende:

Ifølge § 24, stk. 2, i bekendtgørelse nr. 169 af 13. maj 1965 om folkebiblioteker er et folkebibliotek »forpligtet til ved henvendelse til centralbiblioteket at søge at skaffe lånere bøger og andet materiale, som det ikke selv ejer«. Svarende hertil hedder det i § 30, stk. 1, i samme bekendtgørelse: »Centralbiblioteket skal til områdets biblioteker udlåne bøger og andet materiale, som disse biblioteker ikke selv ejer, og som ikke må forudsættes anskaffet i det pågældende bibliotek under hensyntagen til dets virkeområdes størrelse«. Og i stk. 2: »Centralbiblioteket er forpligtet til fra andre offentlige biblioteker at søge fremskaffet (evt. i form af fotokopier, mikrofilm og lignende) bøger og andet egnet materiale, som det ikke selv ejer, og som opfylder bestemmelserne i § 21. Bøger og andet materiale, der må forudsættes anskaffet af centralbiblioteket, kan dog ikke forventes udlånt fra andre offentlige biblioteker«. § 21 omhandler de såkaldte bogvalgskriterier: »Kvalitet, alsidighed og aktualitet«.

Der består således en generel forpligtelse for et bibliotek til via centralbiblioteket at søge fremskaffet bøger, det ikke selv ejer, og for centralbiblioteket til at efterkomme disse ønsker, eventuelt ved at gå videre til andre biblioteker.

Der er dog, som det fremgår af de citerede afsnit, tale om visse begrænsninger: Et bibliotek har ikke krav på fra centralbiblioteket at låne en bog, som det, f. eks. på grund af den lokale efterspørgsel, ville være rimeligt at det selv ejede, og biblioteket har ikke pligt til at fremskaffe bøger, som det selv har undladt at købe ud fra en vurdering efter de gældende bogvalgskriterier. Denne sidste begrænsning er kun nævnt for centralbibliotekernes vedkommende (§ 30, stk. 1), men er i praksis betragtet som også gældende andre biblioteker (§ 24, stk. 2). Motiveringen herfor er navnlig, at princippet om den lokale selvstændighed i bogvalget ville være illusorisk, hvis et bibliotek var forpligtet til at fremskaffe bøger, som det efter nøje vurdering har fundet uoverensstemmende med bibliotekernes formål.

At et bibliotek ikke har krav på fra andre biblioteker at låne bøger, som det selv burde eje, hænger sammen med, at det er en forudsætning for det indbyrdes lån mellem bibliotekerne, at hvert bibliotek er selvforsynende med materialer, så langt som det er økono-

[Ministeren for kulturelle anliggender]

misk forsvarligt, og at det skal udnytte sine egne ressourcer, for det belaster andre biblioteker. Grænsen for det økonomisk forsvarlige sættes af udnyttelsen.

Disse begrænsninger i retten/pligten til indbyrdes lån kan medføre visse ulemper, f. eks. at en låner i et givet bibliotek ikke dér kan låne en bog, der er anskaffet i et andet (hvor vedkommende dog kan låne den ved personlig henvendelse), men disse ulemper er en konsekvens af den lokale selvstændighed i materialevalget og må vurderes i forhold til alternativet: et centralt dirigeret materialevalg.

Det er i øvrigt ministeriets opfattelse, at de her nævnte regler administreres meget lempeligt i bibliotekerne.

Det kan i tilslutning til det anførte oplyses, at der i forbindelse med en forespørgselsdebat i folketinget den 28. april 1976 om kunststotte m. v. blev stillet spørgsmål til ministeren for kulturelle anliggender, hvorvidt et folkebibliotek er forpligtet til på begæring af en låner at fremskaffe sådanne bøger, som biblioteket ikke selv ejer, og som andre folkebiblioteker måtte være i besiddelse af. I det pågældende tilfælde vedrørte sagen et centralbibliotek, som havde meddelt låneren, at biblioteket ikke ejede de ønskede bøger, og at biblioteket ej heller ønskede at anskaffe disse, og at det derfor ikke heller kunne imødekomme anmodningen om at søge bøgerne fremskaffet fra et andet bibliotek.

Efter at sagen var blevet undersøgt, herunder ved indhentede erklæringer fra centralbiblioteket, bibliotekstilsynet og biblioteksrådet, meddeltes det spørgeren, at man måtte anse den i bekendtgørelse af 13. maj 1965 §§ 24 og 30 omhandlede forpligtelse for centralbiblioteker og andre folkebiblioteker til at fremskaffe bøger og andet materiale, som vedkommende bibliotek ikke selv ejer, for at være begrænset til alene at omfatte materiale, der bl. a. opfylder det i bekendtgørelsens § 21 fastsatte kvalitetskrav.

Man udtalte desuden, at det her anførte dog ikke var ensbetydende med, at det ikke skulle være et bibliotek tilladt at fremskaffe bøgerne fra andre biblioteker, som evt. måtte have købt dem. Det ville efter ministeriets opfattelse være naturligt, om biblioteker over for seriøse lånerønsker viste en væsentlig imødekommenhed, uanset at man ikke har

nogen juridisk forpligtelse til at fremskaffe det ønskede materiale.

Det tilføjes, at man har anmodet bibliotekskommissionen om at behandle det rejste spørgsmål, idet man har henledt kommissionens opmærksomhed på, at det enkelte folkebibliotek ikke alene er en selvstændig enhed, men samtidig må opfattes som en del af landets samlede biblioteksvæsen, hvis enkelte led står i snævert samarbejde med og supplerer hinanden for at kunne betjene forbrugerne bedst muligt.

Til *forsvarsministeren* (23/2 78) af:

Jørgen Jensen (DKP):

»Har ministeren sørget for, at de to hjemmeværnsfolk, der den 26. april 1977 om aftenen blev pågrebet af politiet foran Det Berlingske Hus bevæbnet med en maskinpistol og et maskingevær, øjeblikkeligt bliver frataget retten til at besidde eller omgås med våben?«

(Spm. nr. 495).

Begrundelse.

Det turde være indlysende, at de to hjemmeværnsfolk ved deres opførsel må have fortabt retten til at komme i nærheden af skarp-ladte våben.

Besvarelse (2/3 78):

Forsvarsministeren (Søgaard):

Jeg kan i den anledning oplyse, at sagen drejer sig om to hjemmeværnsfolk, der den 26. april 1977 om aftenen havde deltaget i en mindre øvelse på Holmen, hvor der blev anvendt løs ammunition. Efter øvelsen ønskede de pågældende at overvære demonstrationen foran Det Berlingske Hus, hvorfor de forinden henvendte sig på en politistation og på Politigården for at få deponeret deres våben, et maskingevær M/62 og et gevær M/75. De fik ikke lov til at aflevere våbnene til politiet og tog herefter til kvarteret omkring Det Berlingske Hus for at parkere deres motorcykler ved den enes arbejdsplads. De traf her en kammerat, som de havde aftalt at være sammen med efter øvelsen, og blev enige om at anbringe geværene i hans bil, der var parkeret i nærheden. Undervejs hertil gik de en omvej for ikke at komme ind i selve demon-

[Forsvarsministeren]

strationen. De blev observeret af uropatruljen og indbragt til Cityafdelingen på Politigården. Her blev de løsladt, da de kunne dokumentere at være hjemmeværnsfolk og lovligt i besiddelse af våbnene, som imidlertid blev taget i forvaring af politiet og senere afhentet af marinehjemmevernet.

Ved en undersøgelse fandt hjemmevernsdistriktet det godtgjort, at de pågældende ikke bevidst havde tilsigtet nogen provokation, men at der alene var tale om ubetænksomhed. Sagen blev herefter afgjort ved en alvorlig påtale over for de pågældende.

Som det fremgår, er de to hjemmevernsfolk under forsøg på at deponere deres våben tilbageholdt af uropatruljen. Jeg finder ikke, der foreligger misbrug af hjemmevernsvåben, men jeg anser det for meget uklogt af de pågældende ved den lejlighed at færdes i kvarteret omkring Det Berlingske Hus med våben.

Sagen er allerede af hjemmevernet afgjort ved en alvorlig påtale, og jeg agter derfor ikke at foretage mig yderligere.

Til *justitsministeren* (23/2 78) af:

Jørgen Jensen (DKP):

»Vil ministeren oplyse, hvorfor der ikke er rejst tiltale mod to hjemmevernsmænd, der blev pågrebet af politiet om aftenen den 26. april 1977 i Antonigade med en maskinpistol og et maskingevær?«

(Spm. nr. 496).

Begrundelse.

Da regeringen og folketinget rejste den politiske retssag mod de to tillidsmænd fra BT-Klubben til trods for, at de blot havde anvendt almindeligt anerkendte metoder i arbejdskampen på Berlingske Tidende, var det med henvisning til, at der var begået ulovligheder og personer var blevet truet.

Under retssagen kom det imidlertid frem, at politi og anklagemyndighed helt har undladt at forfølge den grove provokation, det er, når to personer møder op foran B.T.-koncernens bygning medbringende farlige skydevåben. En udvikling af denne provokation i den højspændte stemning, der herskede foran Det Berlingske Hus, kunne have fået helt uoverskuelige følger.

Senere under retssagen mod BT-klubbens repræsentanter er det af statsadvokat Kühl blevet oplyst, at der ikke er blevet rejst sag mod de to bevæbnede provokatører, der viste sig at være hjemmevernsmænd på – ifølge egne udsagn – privat arrangeret udflugt til gaderne omkring Berlingske Tidende. Politiet har herefter overladt sagen til hjemmevernets egen disciplinære forfølgning.

Denne afgørelse forekommer helt uforståelig på den alvorlige baggrund, hvorpå begivenheden udspillede sig. Ministeren bedes derfor redegøre for de motiver, der ligger bag tiltalefrafaldet, og om en nærmere gennemgang af sagen, der måske alligevel giver anledning til at rejse sigtelse mod de to hjemmevernsfolk.

Besvarelse (1/3 78):

Justitsministeren (Erling Jensen):

Politidirektøren i København har i anledning af spørgsmålet oplyst, at politiet den 27. april 1977 tilbageholdt to personer, som opholdt sig på hjørnet af Vingaardstræde og Bremerholm. De tilbageholdte var i besiddelse af våben uden egentlig ammunition.

De tilbageholdte blev bragt til en politistation, hvor de bl. a. redegjorde for deres færden den pågældende dag. Efter at politiet havde konstateret, at de tilbageholdte lovligt besad de omtalte våben, blev de pågældende løsladt. Våbnene forblev på politistationen, men de er senere udleveret til de rette ejere.

Politidirektøren har ikke ladet foretage videre strafferetlig undersøgelse i sagen, idet der ikke skønnes at foreligge nogen strafbar lovovertrædelse. Hertil har statsadvokaten for København senere henholdt sig.

Justitsministeriet finder af principelle grunde ikke at burde udtale sig om den konkrete sag. Det må i den forbindelse nævnes, at statsadvokatens afgørelse efter retsplejeloven kan indbringes for rigsadvokaten, hvis afgørelse senere kan påklages til justitsministeriet.

Til *boligministeren* (23/2 78) af:

Bjørn Poulsen (SF):

»Ministeren bedes oplyse, hvad han agter at gøre for at sikre, at Københavns kommune overholder loven og udarbejder en tidsfølgeplan for saneringen i kommunen, samt op-

[Bjørn Poulsen]

lyse, om han finder det forsvarligt at bruge helhedsplanen for Nørrebro som grundlag for saneringsplaner, når der ikke foreligger en samlet plan for saneringen i hele København, og mener ministeren, at det er muligt at foretage en forsvarlig statslig planlægning af saneringsaktiviteten, når der ikke foreligger en tidsfølgeplan for Københavns kommune, der indtil nu har stået for 80 pct. af den samlede saneringsaktivitet?»

(Spm. nr. 497).

Begrundelse.

Ifølge boligministeriets cirkulære om tidsfølgeplaner skal kommunerne hvert tredje år revidere og ajourføre deres tidsfølgeplaner for saneringen. Københavns kommunes tidsfølgeplan udløb i 1977, og der er ikke blevet udarbejdet en ny.

En tidsfølgeplan skal sikre, at saneringen foregår i en fornuftig rækkefølge, og at denne rækkefølge besluttet efter en vurdering af en kommunes samlede saneringsbehov. Der er stadig i København mange meget dårlige boliger. F. eks. paragraf 3-ejendommene ifølge brandsikringsloven. En gennemførelse af helhedsplanen vil medføre, at der bruges så mange ressourcer, at der ikke vil være tilstrækkelige ressourcer til nedrivning eller ombygning af de dårligste boliger i kommunen. Hvis de dårligste ejendomme ikke indtages i en samlet saneringsplanlægning, er det sandsynligt, at der endnu i mange år må bo mennesker i boliger, som ikke er egnede til menneskebolig.

For den statslige planlægning er det af betydning at kende behovet for statsstøtte. Tidsfølgeplanerne skal angive disse behov. Da Københavns kommune bruger 80 pct. af de samlede saneringsmidler, medfører det, at staten mangler det væsentligste grundlag for den økonomiske planlægning af den samlede saneringsaktivitet.

Besvarelse (3/3 78):

Boligministeren (Ove Hove):

Københavns kommunes tidsfølgeplan blev fremsendt til boligministeriet den 17. juli 1972. Planen indeholder en beskrivelse af den fremtidige saneringsvirksomhed i Københavns kommune og angiver rækkefølgen for den forventede saneringsaktivitet. Dette

gælder specielt for tiden indtil 1. april 1977, men planen indeholder endvidere en beskrivelse af visse områder, der må forventes omfattet af saneringsplaner efter denne dato.

Kommunens tidsfølgeplan blev udarbejdet, før boligministeriets cirkulære om tidsfølgeplaner af 10. marts 1972 blev udsendt. Ministeriet har truffet aftale med Københavns kommune om, at planen som et led i en forestående revision og ajourføring skal fremtræde i en form og med et indhold, der svarer til de retningslinier herfor, der er angivet i cirkulæret. Jeg kan endvidere oplyse, at boligministeriet i november 1977 har anmodet kommunen om, at spørgsmålet om tidsfølgeplanens revision nu tages op til overvejelse.

Jeg er altså enig i, at der nu er behov for, at planen revideres, ikke alene af hensyn til kommunens egne målsætninger med hensyn til planlægning og økonomi, men også af hensyn til saneringsselskaberne, de private grundejere og lejerne samt sidst, men ikke mindst boligministeriet, som jo skal kunne danne sig et skøn over behovet for statsstøtte til saneringsvirksomhed i de enkelte år.

Derimod må jeg tage afstand fra det synspunkt, at helhedsplanen for Nørrebro ikke skulle kunne indgå som et væsentligt element i den reviderede tidsfølgeplan. Det har jo steds været forudsat, at en meget væsentlig del af saneringsvirksomheden i København skulle foregå på Nørrebro og ikke mindst i den sorte firkant. Jeg er heller ikke enig med spørgeren i, at gennemførelsen af helhedsplanen vil kræve så mange ressourcer, at der slet ikke bliver noget tilovers til at dække saneringsbehovet for de dårligste ejendomme uden for Nørrebro. Dels har vi i boligministeriet en løbende kontakt med Københavns kommune om prioritering af saneringsvirksomheden inden for de – det indrømmer jeg – knappe økonomiske midler, vi har til rådighed, dels er der da al mulig god grund til at tro, at der i de kommende år som et led i hele byfornyelsesvirksomheden kan sættes øgede ressourcer ind på løsning af denne påtrængende opgave.

Til *miljøministeren (23/2 78)* af:

Askjær Jørgensen (FP):

[Askjær Jørgensen]

»Hvor store besparelser er der opnået som følge af den af miljøstyrelsen i marts 1976 udsendte vejledning vedrørende bedre udnyttelse af investeringer inden for den kommunale spildevandssektor?«

(Spm. nr. 500).

Begrundelse.

I den af miljøstyrelsen udsendte vejledning blev det tilkendegivet, at man uden at reducere den miljømæssige effekt af investeringerne kunne opnå årlige besparelser på mere end 100 mill. kr. ved at følge vejledningens besparelsesanvisninger.

Spørgeren går ud fra, at der er tilstrækkelig baggrund for ministeriets vejledninger, og at disse vejledninger også følges af kommunerne.

Det er derfor af bred offentlig interesse at få belyst, om de besparelsesmål, vejledningen formulerer, også i praksis er nået.

Besvarelse (2/3 78):

Miljøministeren (Niels Matthiasen):

Spørgsmålet har været forelagt miljøstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»Miljøstyrelsen planlægger udarbejdelsen af en oversigt over kommunernes investeringsplaner på spildevandsområdet, tilvejebragt ved gennemgang af de godkendte kommunale spildevandsplaner (iflg. miljøbeskyttelseslovens § 21).

Den amtskommunale godkendelse af spildevandsplanerne kan forventes tilgængelig tilsendt i løbet af 1. halvår 1979, således at grundlaget for den planlagte redegørelse først vil foreligge efter dette tidspunkt.

Denne redegørelse vil vise, hvilke omkostninger til spildevandsbehandling der er regnet med for at opnå de planlagte miljøkvaliteter for vore vandområder.

Disse omkostninger vil blive sammenlignet med tidligere skøn, men det vil antagelig ikke være muligt at afgøre, hvilke besparelser man har opnået ved, at man i kommunerne har fulgt besparelservejledningens anbefalinger.

Miljøstyrelsen kan dog oplyse, at man gennem den løbende kontakt med de kommunale myndigheder har det indtryk, at vej-

ledningens forskellige besparelsesforslag er modtaget med positiv interesse, og at de forskellige forslag er blevet fulgt helt eller delvis i mange kommuner. De forslag, der blev stillet i vejledningen, var imidlertid af en sådan art, at de i forvejen mange steder indgik i kommunernes vurderinger. Af denne grund er det ofte ikke muligt at afgøre, i hvilke tilfælde en given fremgangsmåde har været resultatet af kommunens egne overvejelser, eller om den har været inspireret af miljøstyrelsens vejledning.«

Til *miljøministeren* (23/2 78) af:

Svend Erik Hovmand (V):

»Hvilken stilling agter ministeren at indtage i spørgsmålet om Stege omfartsvej og Storebro ved Stege?«

(Spm. nr. 501).

Begrundelse.

Spørgsmålet om vejføringen og forholdene omkring Storebro ved Stege har i meget lang tid været til overvejelse dels i miljøministeriet, dels i trafikministeriet. Trods talrige henvendelser både fra mange enkeltpersoner, byråd, amtsråd og erhvervsorganisationer er der endnu ikke truffet en afgørelse, selv om det absolut må anses for at være en hastesag.

Da jeg ikke kan forestille mig, at en afgørelse trækkes ud af hensyn til kommunalvalget, finder jeg det derfor naturligt at anmode ministeren om nu offentligt at redegøre for, hvorvidt han ønsker at tilgodese de lokale ønsker, som er udtrykt gennem amtsrådets, byrådets og de lokale erhvervsråds repræsentanter, eller om ministeren har til hensigt at sidde disse synspunkter overhørig.

Besvarelse (6/3 78):

Miljøministeren (Niels Matthiasen):

Ministeren for offentlige arbejder og miljøministeriet har ved skrivelser af 23. december 1976 og 31. maj 1977 meddelt afslag på ansøgningen fra Storstrøms amtsråd om at etablere en omfartsvej syd om Stege langs Stege Nor.

Jeg har imidlertid efterfølgende modtaget en række henvendelser fra Møn kommune, organisationer og foreninger m.v., som har anmodet mig om at tage sagen op til fornyet overvejelse. Samtidig har jeg modtaget en

[Miljøministeren]

række protester imod gennemførelsen af vej-anlægget.

I efteråret 1977 nedsatte Møn kommune en teknikergruppe med repræsentanter for kommunen, vejdirektoratet, fredningsstyrelsen og planstyrelsen, der skulle undersøge bl. a. de trafikale konsekvenser af i en årrække at bibeholde Storegade som den overordnede vejforbindelse gennem Stege by. Teknikergruppens rapport fremkom i slutningen af oktober 1977.

Jeg har efterfølgende gennemført en række møder om sagen og endvidere besigtiget den sidst i januar i år.

Sagen involverer meget væsentlige landskabelige og kulturhistoriske interesser, som skal afvejes over for de i sagen fremførte trafikale hensyn.

I sagen er inddraget forskellige myndigheder, og en lang række myndigheder, institutioner og foreninger har udtalt sig for og imod vejprojektet.

Ministeriet har endvidere modtaget en række henvendelser fra enkeltpersoner for og imod projektet.

Dette omfattende materiale, herunder den nævnte teknikerrapport, er ved at blive gennemgået i ministeriet. Jeg regner med at kunne træffe en afgørelse i den nærmeste fremtid.

Til undervisningsministeren (24/2 78) af:

Grethe Philip (RV):

»Vil ministeren medvirke til at sikre skolerens ret til at oprette individuelle skolepasningsordninger, f. eks. i lighed med de forsøgsordninger, der nu på 3. år gennemføres i Birkerød?«

(Spm. nr. 503).

Begrundelse.

De nuværende skolepasningsordninger er et tilbud til alle elever inden for aldersgruppen ca. 6-10 år om at udnytte skolen også i fritiden.

Skolen har sørget for, at der har været voksne til stede, men ideen har været at skabe rammer for et samvær, som eleverne selv ønskede, altså et åbent tilbud, hvilende på princippet om frivillighed for eleverne, dvs. at de selv kan bestemme, hvor ofte og hvor længe de vil komme, i modsætning til de for-

udliggende timers pligt til at gå til skoleundervisningen.

Nu har socialministeriet imidlertid tilkendegivet, at en ordning af denne karakter ikke kan opretholdes. Hvis man skal udnytte skolens muligheder i fritiden, skal det foregå efter socialministeriets regler om fritidshjem.

Dette vil uvægerligt føre til, at der må foretages visitation af eleverne ud fra sociale kriterier. Efter erfaringer i Birkerød kommune vil det sige, at ca. 80 pct. af de børn, der benytter den nuværende skolepasningsordning, vil blive sendt hjem, hvis den afløses af et fritidshjem på skolen. Den blanding af børn fra alle samfundslag, der nu finder sted, vil dermed ophøre, stik imod ideen med den hidtidige ordning, der både af skoler og elever er oplevet som en succes.

Besvarelse (2/3 78):

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Skolestartudvalget har i sin 1. delbetænkning bl. a. foreslået, at der snarest skabes klarhed over, på hvilket lovgrundlag skolefritidsordninger skal fungere, og at der i tilknytning hertil udarbejdes klare retningslinjer for virksomheden, således at forholdene er forsvarlige for de deltagende børn. Betænkningen har været forelagt for uddannelsesrådet for grundskolen m.v., der har anbefalet, at man søger at tilgodese behovet for et supplerende værested for en gruppe af skolens mindre elever ved at oprette socialpædagogiske pasningsordninger på skolerne.

Der er for mig ingen tvivl om, at der er et voksende behov for pasningsordninger i skoleretie, og jeg overvejer derfor i folketingssamlingen 1978-79 at fremsætte et ændringsforslag til folkeskoleloven, hvorefter der bliver mulighed for at etablere skolepasningsordninger.

Det er klart, at der er en række problemer forbundet med indretning af betryggende skolepasningsordninger, f. eks. åbningstider og lokaleforhold, personalemæssige konsekvenser, de økonomiske rammer og forholdet til de socialpædagogiske fritidsforanstaltninger, som socialministeriet administrerer i henhold til bistandsloven.

For at få alle disse spørgsmål nærmere belyst agter jeg at nedsætte en arbejdsgruppe, der skal fremkomme med indstilling om indholdet og omfanget af skolepasningsordning-

[Undervisningsministeren]

ger for børnene i børnehaveklasse og på 1.-3. klassetrin. Spørgsmålet om, hvorvidt der er behov for skolepasningsordninger for børn fra andre klassetrin, vil senere blive taget op.

Socialministeren har erklæret sig indforstået med, at i den tid, der går, indtil vi har fundet en løsning på problemerne i forbindelse med etablering af skolepasningsordninger, vil sagen om eksisterende pasningsordninger blive stillet i bero.

Til *handelsministeren* (24/2 78) af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Hvor store beløb anvender Risø til udforskning af atomenergi og til alternativ energiforskning, og hvor stor en del af beløbene til disse forskningsområder dækkes af særbevillinger og af midler kommende udefra?«

(Spm. nr. 512).

Begrundelse.

Det er som bekendt pålagt Risø at udforske også alternative energiformer, og disse energiformer vil formentlig have særlig interesse for Danmark og er næppe internationalt så godt betænkt med bevillinger, at vi i samme omfang som for atomenergiens vedkommende kan bygge på international forskning.

Det må vel også erkendes, at atomforskning nu i de store lande har et sådant omfang, at vi næppe på dette område kan præstere noget afgørende med de bevillinger, vi har afsat hidtil, medens der kan nås betydelige resultater på Risø, selv med en begrænset indsats, på området vedrørende alternativ energi.

Besvarelse (3/3 78):

Handelsministeren (Ivar Nørgaard):

Risøs samlede budget i indeværende finansår andrager 134 mill. kr.; heraf anvendes ca. 54 mill. kr. på arbejder, der direkte berører den nukleare teknologi, og knap 9 mill. kr. vedrører anden energiforskning og -udvikling (fusion, lagring af brint, materialeudvikling af betydning for bl. a. vindmøller, energisystemmodeller, udnyttelse af spildvarme). Det resterende beløb, i alt 71 mill. kr., anvendes til en lang række forsknings- og udviklingsarbejder, som dels er nødvendige for det energiteknologiske arbej-

de, dels udnytter faciliteter, viden og teknik, som på grund af den nukleare forskningsindsats er samlet på Risø. Blandt disse aktiviteter er materialeforskning, miljø- og forureningsforskning, produktion af isotoper til medicinsk brug, landbrugsforskning, arbejde med strålingssterilisering af blandt andet hospitalsudstyr, meteorologisk forskning og arbejde med industriel sikkerhed og pålidelighed.

Forsøgsanlæg Risø har i 1977-78 ikke modtaget særbevillinger til nogen forsknings- og udviklingsopgave, men har udført forskellige kontraktarbejder for et samlet beløb på 6,3 mill. kr., hvoraf 2,45 mill. kr. er anvendt på det nukleare energiområde, medens 1,75 mill. kr. er anvendt til opgaver vedrørende andre energiformer (større vindkraftanlæg, lagring af naturgas i salthorste).

Ifølge loven om energipolitiske foranstaltninger af 28. april 1976 har forsøgsanlæg Risø til formål »at udføre forskning, udviklingsarbejde og konsulentvirksomhed af betydning for anvendelsen af og kontrollen med atomenergi til fredelige formål. Forsøgsanlægget kan også udøve tilsvarende aktiviteter vedrørende energi i øvrigt og kan for offentlige eller private rekvirenter påtage sig løsning af opgaver inden for ovennævnte områder. Sådant virksomhed kan gøres betinget af vederlag, ligesom der kan aftales særlige vilkår i kontrakter herom«.

Risøs hovedopgave er således klart at udføre forskning vedrørende atomenergi. En sådan forskning er nødvendig for at sikre de danske myndigheders behov for rådgivning i forbindelse med vurderingen af kernekraftværkers sikkerhed, pålidelighed og øvrige driftsforhold.

Når dette er sagt, er det imidlertid klart, at Risøs brede ekspertise også bør anvendes til at løse andre teknologiske opgaver end dem, der vedrører atomenergi. Loven om energipolitiske foranstaltninger åbner netop mulighed herfor. Siden lovens vedtagelse har Risøs bestyrelse og direktion da også arbejdet på at udvide aktiviteterne på det ikke-nukleare område. Jeg kan til illustration heraf oplyse, at anlæggets aktiviteter vedrørende anden energiforskning er øget med knap 50 pct. fra 1976-77 til 1977-78.

Til *forsvarsministeren* (1/3 78) af:

[Wilhjelm]

Wilhjelm (VS):

»Blev de møder, som FETs chef, oberst Marius Sund, i dagene umiddelbart før folketingets FET-debat den 19. januar 1978 holdt med nogle af partiernes ordførere i denne debat, på forhånd godkendt af ministeren, og er ministeren efterfølgende blevet informeret om mødernes forløb?«

(Spm. nr. 525).

Begrundelse.

Det vil være interessant at få at vide, om FET også i disse forhold arbejder bag om ryggen på den ansvarlige minister, eller om den særlige briefing af visse partiers ordførere er sket med ministerens godkendelse.

Besvarelse (3/3 78):

Forsvarsministeren (Søgaard):

Møderne – der i øvrigt kom i stand på de pågældende ordføreres initiativ – blev på forhånd godkendt af mig, ligesom jeg blev underrettet om deres formål. Jeg blev efterfølgende informeret, når møderne havde fundet sted.

Jeg kan således afvise det i begrundelsen anførte om, at forsvarrets efterretningstjeneste arbejder bag min ryg.

Til forsvarsministeren (1/3 78) af:

Wilhjelm (VS):

»Vil ministeren tilstille retsudvalget og forsvarsudvalget rapporten vedrørende registrering af personer ved FET, som den 15. december 1977 som hastesag blev oversendt fra FET til forsvarsministeriet?«

(Spm. nr. 526).

Begrundelse.

Regeringen besluttede sig for åbenhed omkring kommissionsdomstolens beretning. Denne blev først tilstillet retsudvalget og forsvarsudvalget, senere hele folketinget.

Åbenheden bør udstrækkes til også at omfatte den i spørgsmålet nævnte rapport, som regeringen aldrig har meddelt eksistensen af.

Dette findes så meget mere påkrævet, som denne rapport er udarbejdet efter kommissionsdomstolens beretning og den i øvrigt fremkommer på det højst interessante tidspunkt mellem den 13. december, hvor rege-

ringen meddeler, at sagen ikke får nogen konsekvenser overhovedet, og den 19. december, hvor forsvarsministeren ikke desto mindre tildeler FETs chef en næse, hvilket imidlertid først bliver offentligt kendt langt senere gennem et svar på et spørgsmål fra VS.

Besvarelse (3/3 78):

Forsvarsministeren (Søgaard):

Efter en henvendelse til mig fra et medlem af folketinget – der den 17. december 1977 skulle deltage i en radiodiskussion om beretningen fra kommissionsdomstolen af 13. juli 1977 – anmodede jeg den 15. december forsvarrets efterretningstjeneste om at udarbejde baggrundsmateriale vedrørende »Registrering af personer ved FE«. Der blev som følge heraf udarbejdet et notat (ikke en rapport) på 1½ side til ovennævnte brug. Hvis retsudvalget og forsvarsudvalget ønsker at få det tilstillet, vil dette blive imødekommet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Anden behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om børnetilskud og andre familieydelse. (Reguleringsbestemmelse).

(Lovforslag nr. L 84. Fremsat 4/11 77. Første behandling 17/11 77. Betænkning 1/3 78).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslagets §§ 1 og 2 og dets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod det-